

รายงานการวิจัย

การจัดการทรัพยากรประมงแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
บ้านเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

**Public Participation Management Strategies for Fishery Resource
in Bankao Kium, Kantang District, Trang Province**

ดำรงค์ โลหะลักษณาเดช Dumrong Lokalaksanadach

กฤษฏา พรหมณัฐเอม Kritsada Phramchuaim

วัฒนา วัฒนกุล Wattana Wattanakul

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

งบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2555

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่สนับสนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2555 และขอขอบคุณคุณบุญศรีพร เพรชอนันต์ ประมงอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง นางสาวอรุณี มานะกล้า นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานประมงจังหวัดตรัง รวมทั้งกลุ่มชาวบ้านเกาะเคี่ยม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

พฤศจิกายน 2555

การจัดการทรัพยากรประมงแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่บ้านเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ดำรงค์ โลหะลักษณะเดช^{1*} กฤษณา พราหมณ์ชูเอม¹ และวัฒนา วัฒนกุล¹

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ และความต้องการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรประมง และการกำหนดยุทธศาสตร์ ในการจัดการทรัพยากรประมง ของชาวประมง เกาะเคียม ตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ทั้งสิ้น 75 ราย ระหว่างปี พ .ศ. 2554 - 2555 ผลการศึกษาพบว่าอาชีพหลัก คือ ทำการประมงร้อยละ 65.3 ทักษะของกลุ่มเป้าหมายในการจัดการทรัพยากรประมงที่ต้องมีส่วนรับผิดชอบร้อยละ 45.3 การจัดการทรัพยากรประมงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐร้อยละ 38.7 ประเภทการทำประมงทั้งจับและเลี้ยงสัตว์น้ำร้อยละ 64.0 ลักษณะการทำประมงแบบยังชีพร้อยละ 88.0 ประเภทสัตว์น้ำที่จับในปัจจุบันปลามากที่สุดร้อยละ 84.0 จำนวนครั้งที่จับสัตว์น้ำใน 1 เดือนมากกว่า 15 ครั้ง ร้อยละ 76.0 ทรัพยากรประมงที่มีปริมาณลดลงเนื่องจากแหล่งน้ำมีความเสื่อมโทรม การจับสัตว์น้ำมีมากเกินไป ใช้อวนขนาดตาเล็กกว่าที่กฎหมายประมงกำหนด จำนวนฟาร์มเพิ่มขึ้นของเสียเพิ่มขึ้น และข้อเสนอในการจัดการทรัพยากรประมงควรมีการสร้างปะการังเทียมเพื่อช่วยเพิ่มปริมาณประชากรสัตว์น้ำ การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการไม่จับปลาในฤดูวางไข่ การกำหนดยุทธศาสตร์จะมีอยู่ 3 ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูระบบนิเวศน์ และปัญหาแหล่งประมงทะเลและเพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน ยุทธศาสตร์เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้แหล่งเพาะเลี้ยง และทุกแหล่งทรัพยากร และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยุทธศาสตร์การพัฒนาผลผลิตสัตว์น้ำให้มีคุณภาพ ปลอดภัยมาตรฐานสากล

คำสำคัญ: การจัดการทรัพยากรประมงแบบมีส่วนร่วมของประชาชน, บ้านเกาะเคียม, อำเภอกันตัง

¹ สาขาเทคโนโลยีการประมง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

**Public Participation Management Strategies for Fishery resource in Bankaokium,
Kantang District, Trang Province**

Dumrong Lokalaksanadach¹ Kritsada Phramchuaim¹ and Wattana Wattanakul¹

Abstract

This research attempts to study utilization and the need of people for fishery resource and the defined the strategy for fishery resource management of kao kium fishery village of kantang district, Trang province. This participant action research was conduct from 2011-2012. Data collected from 75 aquaculture farmer showed that 65.3% indicated aquaculture farmer/fisherman was career and 41.5% was a occupation. The attitude about fishery resource management found that 45.3% aquaculture farmer or fisherman must responsibility to participate and 38.7% was the function of government. Fishery type showed that 64.0% was fisherman and aquaculture farmer, 88.0% was subsistence fishery and the aquatic animals were catch most was fish. The fishery resource decrease as the degradation of water resource and over fishing, use of illegal fishing gear , waste increasing to water resource. Recommendation for fishery resource management found that to create artificial reef for enhancement fish population, no fishing on the spawning seasons, don't use illegal fishing gears, planting mangrove, waste water treatment, soil treatment and decreasing fertilizer and chemical reagent. The strategy were defined for three strategic include 1) restoration ecology and fishery resource 2) productivity of aquaculture and the other fishing ground and 3) development of quality and safety of fish form aquaculture farm to international standard .

Keywords : Public Participation Management, bankaokium , kantang district , trang province

² Department of Fishery Technology, Faculty of Science and Fishery Technology,

Rajamangala University of Technology, Srivijaya, Trang 92150 email: supraewpan@yahoo.com

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญภาพ	ข
สารบัญตาราง	ง
บทนำ	1
วัตถุประสงค์	3
ตรวจเอกสาร	4
วิธีดำเนินการวิจัย	19
ผลการวิจัย	21
วิจารณ์ผลการวิจัย	41
สรุปผลวิจัย	46
เอกสารอ้างอิง	46
ภาคผนวก	48

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อหมู่บ้าน และจำนวนประชากรแยกตามเพศของอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	12
2	ปริมาณฝนเฉลี่ยในปี (มิลลิเมตร)	14
3	ความชื้นสัมพัทธ์ค่าเฉลี่ยรายเดือน (ร้อยละ)	15
4	อุณหภูมิจึง (องศาเซลเซียส) รายเดือนของจังหวัดตรัง (ความสูงเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 14 เมตร)	15
5	รายชื่อหมู่บ้าน พื้นที่ทั้งหมด และพื้นที่ทำการเกษตรของอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	19

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวกที่		หน้า
1	ลักษณะข้อมูลส่วนตัวของประชากร	54
2	ข้อมูลด้านทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายต่อการจัดการทรัพยากรประมง	57
3	ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความต้องการใช้ทรัพยากร	58
4	ทัศนคติเกี่ยวกับการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง	59
5	ทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูทรัพยากร	60
6	ข้อมูลทางเศรษฐกิจ	61

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	9
2	พื้นที่เก็บตัวอย่างบ้านเกาะเคี่ยม ตำบลกันตังใต้ (หมายเลข 6) อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	22
3	ค่าร้อยละของเพศของ ประชากร	24
4	ค่าร้อยละของอายุของประชากร	24
5	ค่าร้อยละของระดับการศึกษาของประชากร	25
6	ค่าร้อยละของระดับการศึกษาของประชากร	25
7	ค่าร้อยละของความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชากร	25
8	ค่าร้อยละของภูมิลำเนาของประชากร	26
9	ค่าร้อยละของการย้ายถิ่นของประชากร	27
10	ค่าร้อยละของสาเหตุการย้ายถิ่นของประชากร	27
11	ค่าร้อยละด้านการคิดย้ายถิ่นของประชากร	28
12	ค่าร้อยละของด้านสาเหตุที่คิดย้ายถิ่นของประชากร	28
13	ค่าร้อยละของอาชีพหลักของประชากร	28
14	ค่าร้อยละของด้านอาชีพเสริมของประชากร	29
15	ค่าร้อยละของด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชากร	29
16	ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายต่อการจัดการทรัพยากรประมง	30
17	ค่าร้อยละด้านประเภทการทำประมง	34
18	ค่าร้อยละของด้านลักษณะการทำประมง	34
19	ค่าร้อยละของประเภทสัตว์น้ำที่จับในปัจจุบัน	35
20	ค่าร้อยละของประเภทสัตว์น้ำที่เลี้ยงในปัจจุบัน	35
21	ค่าร้อยละของจำนวนครั้งที่จับสัตว์น้ำใน 1 เดือน	35
22	ทัศนคติเกี่ยวกับการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง	37

สารบัญภาพผนวก

ภาพผนวกที่		หน้า
23	ทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูทรัพยากรประมง	40
24	คำร้อยละของแหล่งรับจ้างแรงงาน	42
25	คำร้อยละของสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรชุมชน	42
26	คำร้อยละของปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำในพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ	42
27	คำร้อยละของแหล่งน้ำภายในหมู่บ้านใช้ในการดำรงชีวิต	43
28	คำร้อยละของการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อนพัฒนาการเกษตรในชุมชน	43

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สารบัญภาพผนวก

ภาพผนวกที่		หน้า
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงค์ โลหะลักษณะเดช อธิบายเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลเกี่ยวกับ โครงการนี้	62
2	นายบุญศรีน พรเดชอนันต์ ประมงอำเภอกันตังร่วมเป็นวิทยากรในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ประมง ชุมชนบ้านเกาะเคี่ยม อ.กันตัง จ.ตรัง	62
3	นางสาวอรุณี มานะกล้า นักวิชาการชำนาญการสำนักงานประมงจังหวัดตรังร่วมเป็นวิทยากรในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ประมง ชุมชนบ้านเกาะเคี่ยม อ.กันตัง จ.ตรัง	63
4	นายวิสิฐ ตั้งปอง นายอำเภอกันตัง ร่วมฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ประมง	63
5	นายสมวงศ์ ทองชู รองนายก อบต.กันตังได้ร่วมฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ประมง	64
6	ชาวบ้านชุมชนบ้านเกาะเคี่ยม อ.กันตัง จ.ตรัง ร่วมทำแบบสอบถาม	64
7	ชาวบ้านชุมชนบ้านเกาะเคี่ยม อ.กันตัง จ.ตรัง และผู้จัดทำโครงการ ร่วมแลกเปลี่ยนความความคิดเห็น	65

บทนำ

จากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาเมื่ออัตราการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจสูง ทำให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายและเสื่อมโทรมลงกลายเป็นปัญหาที่สำคัญและทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เกิดผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ในปัจจุบันมีความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นดินเกษตร ที่ป่าแหล่งน้ำสะอาด ทรัพยากรสัตว์น้ำ เพื่อหามาตรการในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรอันมีค่าเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต และให้สังคม ได้มีใช้อย่างถาวรภาพตลอดไป (สมพร, 2538) จึงต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ พร้อมกับความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนในสังคมที่จะช่วยกันแก้ปัญหา และพลิกฟื้นคืนธรรมชาติให้กลับมาสมบูรณ์ดังเดิม (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2547)

ประเทศไทยเคยมีทรัพยากรสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และจากการเพาะเลี้ยงของมนุษย์ ทำให้เกิดอาชีพการทำประมงน้ำจืด นอกจากนำมาบริโภคในประเทศแล้วยังมีการส่งออกเป็นสินค้าในรูปแบบต่างๆ เป็นเหตุให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง ทรัพยากรประมงถูกนำไปใช้ประโยชน์มากเกินไปเกินกำลังผลิต ส่งผลให้ ทรัพยากรประมง มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหลายฉบับ มีหลายกระทรวง หลายกรม แต่ขาดการประสานระหว่างหน่วยงานที่มีความซับซ้อนของกฎหมาย ทำให้เกิดช่องว่างและเกิดการ บังคับใช้อย่างจริงจัง (กรมประมง, 2551) ทรัพยากรประมง โดยเฉพาะปลากุ้ง และหอย เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนบริเวณริมน้ำ โดยทั่วไปอาศัยทรัพยากรเหล่านี้สำหรับการอุปโภค บริโภค ในชีวิตประจำวัน ทำให้มีการผูกพันและหวงแหนทรัพยากรนั้น ทรัพยากรประมงเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญและมีคุณค่าทั้งในด้านนิเวศวิทยา แต่ปัจจุบันถูกใช้อย่างฟุ่มเฟือยอย่างต่อเนื่อง ขาดการดูแลรักษาจัดการอย่างเป็นระบบ ขาดกลไกการจัดการในระบบท้องถิ่น ปัจจุบันสถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน และสถาบันสื่อมวลชนต่างๆ ต่างตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเร่งรณรงค์เพื่อหาแนวร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายมากยิ่งขึ้น

จึงต้องร่วมมือกันในการแก้ไข ไม่ว่าจะประเด็นเกี่ยวกับการทำลายป่า การลดลงของทรัพยากรสัตว์น้ำ (สมพร, 2538)

รัฐบาลให้ความสำคัญมากขึ้น แต่ปัญหา ที่ยากต่อการแก้ไข พื้นฟู บูรณะ อีกทั้งหน่วยงานส่วนกลางมีความสามารถไม่เพียงพอที่จะเข้าไปแก้ปัญหาจัดการ จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรระดับท้องถิ่น คือแต่ละตำบล หมู่บ้านจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการหาวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการมากขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับรัฐบาลในการอนุรักษ์ จัดการควบคุมดูแล ปฏิบัติตามแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2537) ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและรับผิดชอบหลักคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ดำเนินการไม่ได้ครอบคลุมพื้นที่ เนื่องจากมีขีดจำกัด ทั้งในงบประมาณและความรู้ จึงต้องหาความร่วมมือระดับพื้นที่และชุมชน ระดมความคิดและประสานความร่วมมือของประชาชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการบริหารจัดการให้เกิดความยั่งยืน (สำนักงานสิ่งแวดล้อม 9 อุตรธานี, 2550) การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นแนวคิดการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ ทั้งการดำเนินงาน สภาพปัญหาและความต้องการ ความร่วมมือของภาคประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงต้องศึกษาและพัฒนาบุคลากรบวกร่วมในการจัดการทรัพยากรประมง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์และความต้องการ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรประมงในเขตตำบล เกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ตรวจเอกสาร

วันรักษ์ (2531) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบการมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดคนนั้นจะได้รับการตอบสนองและทำให้มีความจำเป็นได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

เจมส์คัล (2535) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง การที่ประชาชนมีการพัฒนาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อเอื้อเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจ และทางสังคม โดยการพัฒนาความรู้ การตัดสินใจในการดำรงชีวิตของตนเอง

World Health Organization (1981) ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วม ของประชาชนไว้ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงของชาวชนบทที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่งๆ ทั้งในแง่ของการร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่น ๆ นั้นมีเหตุผล 2 ประการ คือ การมองเห็นว่าตนจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องของการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจประการที่สอง การที่ได้รับการบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนให้เข้าร่วมโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วม เนื่องจากการเข้ามีส่วนร่วมไม่ได้มีการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ กฎระเบียบ แบบแผนและลักษณะการทำงานทำให้ประชาชนบางส่วนไม่เห็นช่องทางที่จะมีส่วนร่วมได้ ดังนั้น พื้นฐานด้านโครงสร้างของช่องทางจึงควรมีลักษณะดังนี้

- 2.1 เปิดโอกาสให้ทุก ๆ คน ทุก ๆ กลุ่ม ในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งทั้งที่เป็นการเข้าร่วมในรูปแบบของตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรงก็ได้

- 2.2 มีเวลาที่กำหนดที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ตามสภาพความเป็นจริงของตน

2.3 กำหนดกิจกรรมได้แน่นอนว่าจะทำอะไร

ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่ผ่านมาแม้จะเป็นการเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วมของประชาชน แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรมได้ เพราะต้องขึ้นอยู่กับข้อกำหนดและการจัดสรรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจุดนี้เองเป็นเงื่อนไขที่ไม่อาจก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่แท้จริง

นิรันดร์ (2527) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน อันเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลเกิดบังเอิญพ้องต้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของสังคม

2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่ม วางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน

3. การตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนาในการตัดสินใจร่วมกันนี้ต้องมีระดับรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มต้นที่ความเป็นจริงของประชาชน ไม่ใช่ความต้องการของบุคคลภายนอก ซึ่งการที่จะทราบความเป็นจริงได้ประชาชนต้องมีคุณสมบัติ 4 ประการ คือ

1. ต้องมีความสามารถที่จะเข้ามีส่วนร่วม กล่าวคือ จะต้องมีความรู้พอที่จะเข้าร่วมในการดำเนินการ การฝึกอบรมที่จะเข้าดำเนินการหรือแม้แต่การเลียนแบบตัวอย่างของกิจกรรมอันเป็นขั้นต่ำสุดของความสามารถในการมีส่วนร่วม เพราะประชาชนจะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการ การวางแผนและการบริหารองค์การตลอดจนการใช้ทรัพยากรในที่สุด

2. ต้องมีความพร้อมที่จะเข้ามีส่วนร่วม กล่าวคือ จะต้องมีความศรัทธาในวิถีวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามีส่วนร่วม ความแตกต่างของแบบแผนการดำรงชีวิตและประเพณีพื้นฐานของการรวมกลุ่ม

3. ต้องมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ต้องมีความเต็มใจ เห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมหรืออย่างน้อยที่สุดจะต้องมีความเข้าใจในเหตุผลของการเข้าร่วมอย่างแท้จริง มิใช่มีความประสงค์เข้าร่วมเพราะถูกโน้มน้าวหรือถูกผลักดัน ถูกบังคับ

4. ต้องมีความเป็นไปได้ในการที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ต้องมีโอกาที่จะเข้าร่วม อันนับเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนในการตัดสินใจและกำหนดกิจกรรมในระดับที่เหมาะสม ประชาชนจะต้องมีโอกา มีความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเองในระดับพื้นฐานทางการเมืองเป็นสำคัญ

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

World Health Organization (1981) ได้เสนอว่า รูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (planning) ในส่วนนี้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผลและประการสำคัญคือการตัดสินใจ

2. การดำเนินกิจกรรม (implementation) ในส่วนนี้ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรร ควบคุมการเงินและการบริหาร

3. การใช้ประโยชน์ (utilization) เป็นส่วนที่ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตัวเองและการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับผลประโยชน์ (benefits) ในส่วนนี้ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมหรือวัตถุก็ได้

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อยกฐานะของประชากรให้มีความก้าวหน้า มีรายได้เพิ่มขึ้น มีเสรีภาพในการเลือกดำเนินชีวิตของบุคคล การยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลให้สูงขึ้นดังกล่าวกระทำได้โดยการใช้รูปแบบของการนำทรัพยากรประเภทต่าง ๆ มาใช้ทำการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นผลให้มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันก็ได้ทำให้เกิดปัญหาขึ้น กล่าวคือ ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจในลักษณะเร่งรัด ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหาย ขาดแคลนและเสื่อมคุณภาพ เนื่องจากการใช้ไม่ประหยัด ไม่มีการซ่อมแซมบำรุงรักษาและอนุรักษ์ ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของปัญหานี้ได้แก่การขาดแคลนน้ำตามธรรมชาติเพื่อการเพาะปลูก เลี้ยงคนและสัตว์ ที่ดินขาดแคลน

และเสื่อมคุณภาพ ทำให้การพัฒนาด้านการเกษตรมีปัญหา น้ำตามธรรมชาติล้นคลอง และในทะเลเกิดความเสียหาย เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ในการดำรงชีวิตประจำวัน

ดังนั้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) รัฐบาลได้มีการจัดทำนโยบายและมาตรการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อมุ่งหวังที่จะให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ประหยัด และให้ผลที่ยั่งยืนตลอดไป ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อันเป็นกฎหมายสูงสุดที่เป็นกรอบกำหนดพฤติกรรมของคนไทย บัญญัติไว้ว่า “เป็นหน้าที่ของชนชาวไทยที่มีหน้าที่รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ” ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องใหญ่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของทุกคนในชุมชน และใช้งบประมาณในการแก้ไขเป็นจำนวนมาก ดังนั้น วิธีการรักษาจึงมุ่งป้องกันมากกว่าการแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาและพยายามฟื้นฟูปรับปรุงสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้ดีขึ้น (ประสาน, 2539) ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ตัดสินใจ และติดตามประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2544) โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรชายฝั่งทะเล นับว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ เพราะนอกจากจะมีคุณค่าทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากต่อประเทศชาติแล้ว ยังคงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของชาวประมงในท้องถิ่นในอดีตชายฝั่งทะเลของประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์สูงมาก แต่จำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นและการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศ โดยขาดการคำนึงถึงขีดจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติเป็นเหตุให้ทรัพยากรชายฝั่งในปัจจุบันเริ่มเสื่อมโทรม และมีศักยภาพลดลงตามลำดับ จนกระทั่งกลายเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาประเทศในระยะต่อไปการเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งพยายามเข้าไปเปลี่ยนแปลงพื้นที่และทรัพยากรอย่างเร่งรีบต่อเนื่องเป็นเวลานาน จนเกินขีดความสามารถที่ธรรมชาติจะรักษาตัวเองได้ทันต่อความต้องการใช้ประโยชน์ หรือการทำลายที่มากขึ้นตามลำดับ จึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเรื่องปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร

ดังนั้น เพื่อขยายโอกาสในการใช้ทรัพยากรชายฝั่งออกไปให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในด้านการอนุรักษ์และการแก้ไขความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่งไปพร้อม ๆ กันโดยเน้นความสำคัญทางด้านการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อลดผลกระทบที่จะมีต่อระบบนิเวศชายฝั่งให้เหลือน้อยที่สุด ทั้งนี้หลักการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งที่เกิดผลในทางปฏิบัติประการหนึ่ง คือการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายราชการ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงขั้นบำรุงรักษาในระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544) ทรัพยากรชายฝั่งจัดว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทางทะเล เนื่องจากชายฝั่งทะเลเป็นที่รวมของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายซับซ้อนและละเอียดอ่อนในด้านระบบนิเวศ ตลอดจนมีคุณค่าและคุณประโยชน์อย่างมากมาต่อมนุษย์ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ โดยเฉพาะสัตว์น้ำวัยอ่อน ทั้งยังเป็นแหล่งประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งอีกด้วย ปัญหาความเสื่อมโทรมของชายฝั่งทะเลในปัจจุบันพบประเด็นปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรชายฝั่งทะเล เช่น พื้นที่ป่าชายเลนถูกบุกรุกเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ จนทำให้เกิดผลเสียหายต่อระบบนิเวศ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ นอกเหนือจากศัตรูธรรมชาติแล้วยังมาจากกิจกรรมประมง เช่น การเบียดปลา การใช้อวนลาก การทอดสมอเรือ จากสภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทรัพยากรชายฝั่งได้รับผลกระทบส่วนใหญ่ล้วนมีสาเหตุมาจากกิจกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น (สันทัด .2535) ชายฝั่งบริเวณปากแม่น้ำตรัง บริเวณบ้านเกาะเคี่ยม นับเป็นพื้นที่หนึ่งที่เริ่มประสบปัญหาความเสื่อมโทรมเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบันค่อนข้างมากจากการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรม และการขยายตัวของชุมชน อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการจับสัตว์น้ำเพื่อขายและยังชีพที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน รวมทั้งความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรชายฝั่ง ป่าชายเลนที่ลดลงจากการเพาะเลี้ยงกุ้งคุณภาพน้ำทิ้งที่ปล่อยออกมาจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ประเภทต่าง ๆ จากกิจกรรมด้านอุตสาหกรรม ชุมชนกับกิจกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเกษตรอื่น ๆ และการประมง ทำให้คุณภาพน้ำไม่เหมาะแก่การดำรงชีวิตของสัตว์น้ำในแม่น้ำ ตลอดจนอ่าวไทย ขยะและน้ำเสียจากชุมชน มลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงงาน การขาดแคลนน้ำ สภาพพื้นที่ชายฝั่งถูกเปลี่ยนแปลงไปชาวประมงพื้นบ้านนับเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญใกล้ชิดคลุกคลี

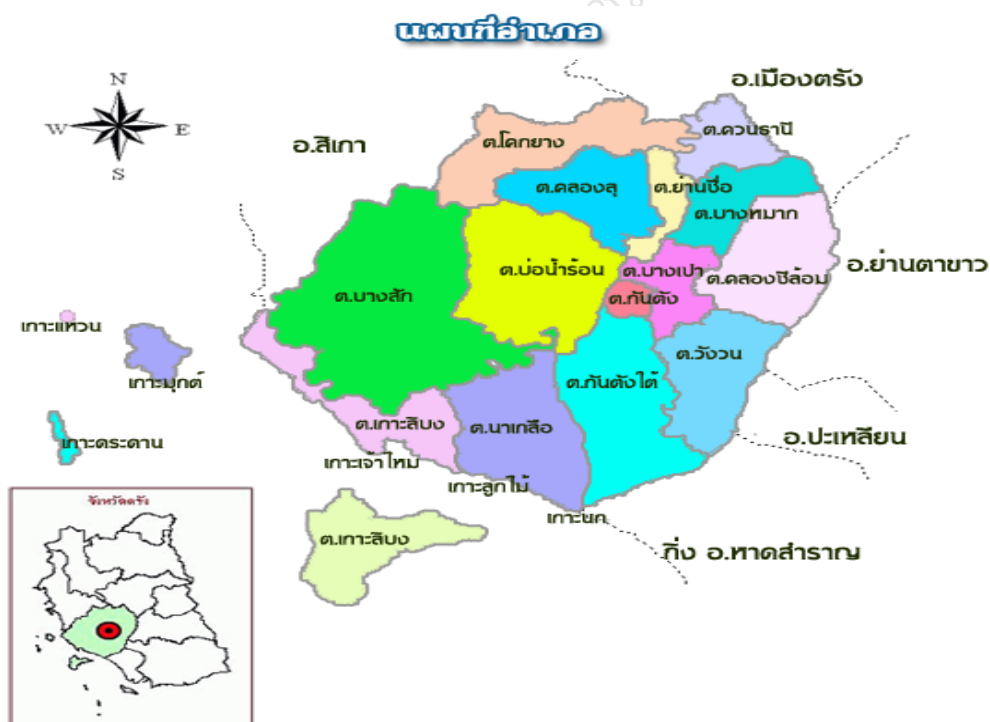
ใช้ทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งให้สามารถคงสภาพเดิม เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งอย่างคุ้มค่า

สภาพทั่วไปของอำเภอกันตัง ต.กันตังใต้ จ.ตรัง

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอกันตังตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด ตรังห่างจากตัวจังหวัด ประมาณ 24 กม.ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ตามเส้นทางหลวงแผ่นดิน สาย 41 ระยะทาง 864 กม. และทางรถไฟจากสถานีหัวลำโพง 845 กม. อำเภอกันตัง มีเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ	อำเภอเมืองตรังและอำเภอสิเกา
ทิศใต้	ติดต่อ	ทะเลอันดามัน
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	อำเภอย่านตาขาว และกิ่งอำเภอหาดสำราญ
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	อำเภอสิเกา และทะเลอันดามัน

ภาพที่ 1 แผนที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ที่มา <http://www.kantang.dopatrang.go.th>

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ๆ ดอน ๆ มีภูเขาเตี้ย ๆ ทางด้านตะวันออกในเขตตำบลบางเป่าตำบลกันตัง และมีเทือกเขาทางด้านทิศตะวันตกในเขตตำบลโคกยาง บ่อน้ำร้อน บางสัก มีแม่น้ำตรังไหลผ่านใจกลางอำเภอ มีความยาวประมาณ 40 กิโลเมตร โดยแบ่งพื้นที่อำเภอกันตังออกเป็นสองฝั่งคือฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก กันตังจึงเปรียบเสมือนเมืองเอกแตก ฝั่งตะวันตกประกอบด้วยตำบลต่างๆ 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลโคกยาง ย่านซื่อ คลองลุ่มบ่อน้ำร้อน บางสัก นาเกลือ และเกาะลิบง สำหรับฝั่งตะวันออก มี 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางเป่า บางหมาก คลองชีล้อม วังวน ควนธานี และกันตังใต้ การคมนาคม ระหว่างฝั่งตะวันออกและตะวันตกใช้พจนานยนต์ของเทศบาลเมืองกันตังและเรือหางยาวซึ่งวิ่งโดยสารระหว่างหมู่บ้าน และวิ่งรับจ้างทั่วไป นอกจากนี้ยังมีสะพานที่เชื่อมระหว่าง 2 ฝั่ง มีจำนวน 3 แห่ง คือ สะพานท่าแก้มดำ ซึ่งตั้งอยู่ในตำบลควนธานี ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 20 กิโลเมตร สะพานเชื่อมระหว่างตำบลบ่อน้ำร้อนกับตำบลบางเป่าอีก 1 สะพาน ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 2 กิโลเมตรและสะพานย่านซื่อ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 5 กิโลเมตร

อำเภอกันตังมีพื้นที่ส่วนที่เป็นเกาะประมาณ 21 เกาะมีเกาะที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เกาะมุกด์ เกาะลิบง เกาะกระดาน ซึ่งอยู่ในเขตตำบลเกาะลิบง นอกจากนี้ยังมีเกาะกลาง เกาะนก อยู่ในเขตตำบลนาเกลือ เกาะจากอยู่ในเขตตำบลบ่อน้ำร้อน เกาะเลียม เกาะค้อ เกาะโต๊ะहर้า เกาะกา เกาะหลาดำ อยู่ในเขตตำบลกันตังใต้

สภาพดินฟ้าอากาศ

อำเภอกันตังตั้งอยู่ในเขตรมรสุม ติดกับทะเลอันดามันทางด้านมหาสมุทรอินเดีย จึงทำให้ได้รับลมมรสุมทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และทิศตะวันตกเฉียงใต้ พัดผ่านสลับกันตลอดทั้งปี ทำให้มีฝนตกตลอดปี แบ่งช่วงฤดูร้อนและฤดูฝน ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ ต้นเดือนมีนาคม – เดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ เดือนมิถุนายน – เดือนกุมภาพันธ์

พื้นที่

อำเภอกันตังมีพื้นที่โดยประมาณ 612.64 ตารางกิโลเมตร (382,900 ไร่)

เขตเทศบาล 3.040 ตารางกิโลเมตร (1,900 ไร่)

นอกเขตเทศบาล 609.6 ตารางกิโลเมตร (381,000 ไร่)

การปกครอง

แบ่งการปกครองออกเป็น 13 ตำบล 83 หมู่บ้าน
องค์การบริหารส่วนตำบล 13 แห่ง
เทศบาลเมือง 1 แห่ง

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำสวนยางพาราสวนปาล์มน้ำมัน
ทำการประมงพื้นบ้าน ประมงน้ำลึกลง ทำนา เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผัก ผลไม้ และรับจ้าง อาชีพประมง

การศาสนา

- ศาสนาพุทธ ร้อยละ 68.35 จำนวนศาสนสถาน 20 แห่ง
- ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 31.04 จำนวนศาสนสถาน 32 แห่ง
- ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.61 จำนวนศาสนสถาน 2 แห่ง

ตำบลกันตังใต้

ลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร ประชากรในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลกันตังใต้ มีการอาศัย
อยู่อย่างกระจัดกระจายและมีประชากรหนาแน่นในเขตหมู่ที่ 4 บ้านเกาะเคี่ยม ซึ่งพอจำแนก
ประชากรได้ดังนี้

จำนวนครัวเรือน 1,748 ครัวเรือน

จำนวนประชากรทั้งหมด 6,776 คน

ชาย 3,352 คน

หญิง 3,424 คน

(ที่มา: สำนักงานทะเบียนราษฎร์ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ข้อมูล ณ เดือน กุมภาพันธ์ 2554)

จำนวนประชากรที่นับถือศาสนาต่าง ๆ

ศาสนาพุทธ 2,707 คน

ศาสนาคริสต์ 6 คน

ศาสนาอิสลาม 2,352 คน

ศาสนาซิกข์ 5 คน

อื่น ๆ 60 คน

หมายเหตุ * จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้ (ที่มา : ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับตำบล (จปฐ.) ปี 2554)

ตารางที่ 1 รายชื่อหมู่บ้าน และจำนวนประชากรแยกตามเพศของอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากรชาย (คน)	จำนวน ประชากรหญิง (คน)	รวมจำนวน ประชากร (คน)
1	บ้านท่าเรือ	120	180	185	365
2	บ้านควนมอง	265	544	551	1,095
3	บ้านจุปะ	271	506	548	1,054
4	บ้านเกาะเคี่ยม	546	1,101	1,134	2,235
5	บ้านตะหาร้า	254	537	521	1,058
6	บ้านกันตังใต้	292	484	485	969
	รวม	1,748	3,352	3,424	6,776

(ที่มา: สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ข้อมูล ณ เดือน กุมภาพันธ์ 2554)

ประวัติตำบล

ตำบลกันตังใต้ เป็นตำบลที่แยกออกมาจากตำบลกันตังใต้ในเขตเทศบาล ต่อมาประชากรเริ่มเข้ามาอาศัยอยู่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะขยายพื้นที่การเกษตรและตั้งบ้านเรือนทางทิศใต้ของตำบลกันตัง กรมการปกครองเล็งเห็นว่าสามารถจัดตั้งขึ้นเป็นตำบลได้ จึงตั้งเป็นตำบลกันตังใต้ในปี พ.ศ. 2480 โดยมีนายปลั่ง กันตังกุล เป็นกำนันคนแรก และกำนันคนปัจจุบันคือ นายสมศักดิ์ บุญเจริญ

ข้อมูลทางกายภาพ

ที่ตั้งอาณาเขตตำบลกันตังใต้อยู่บริเวณทางด้านทิศใต้ของอำเภอกันตัง ไปตามถนน
 ชื่อนา - กันตังใต้ ห่างจากตัวอำเภอกันตังไปประมาณ 1 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบล
 ไกล่เคียง ดังนี้

ทิศตะวันออกจด

ตำบลวังวน

ทิศตะวันตกจด	แม่น้ำตรัง
ทิศเหนือจด	เทศบาลเมืองกันตังและตำบลบางเป้า
ทิศใต้จด	ทะเลอันดามัน

สภาพภูมิประเทศ

เป็นพื้นที่ราบ มีภูเขาเตี้ยๆ อยู่ทั้งตำบลทางตอนเหนือมีแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าควนจุปะทางทิศตะวันออกของตำบลอยู่ติดชายฝั่งทะเลมีแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตอนใต้มีป่า คลองเต๊ะหรีและป่าเลนเกาะเหลาคำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญสามารถนำมาใช้เพื่ อการเกษตร ได้ดังคลองย่ำดี และห้วยตาแก้ว ซึ่งไหลผ่านทางตอนเหนือของตำบล คลองเกาะเกี่ยมไหลผ่านตอน ใต้และตอนกลางมีห้วยวังพร้าวไหลผ่าน พื้นที่ป่า ตำบลกันตังได้ มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเนื้อที่ 2,500 ไร่ และพื้นที่ของทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ 400 ไร่

สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดตรังจัดอยู่ในประเภทภูมิอากาศแบบมรสุม (Tropical Monsoon : Am) โดยทั่วไปอากาศร้อน สังกัดได้จากอุณหภูมิเฉลี่ยแต่ละเดือนสูงเกิน 27 องศาเซลเซียส เนื่องจากที่ตั้งของจังหวัดตรังอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร และมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลด้าน ตะวันตกจึงได้รับความชื้นจากทะเลและมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เต็มที่ ฝนตกเกิน 100 มิลลิเมตร ถึง 9 เดือน ปริมาณฝนเฉลี่ยสูงเกิน 2,000 มิลลิเมตรต่อปี ส่วนช่วงที่มีฝนตกน้อยหรือช่วงแล้ง ซึ่งมีฝน น้อยกว่า 100 มิลลิเมตร จะมีระยะเวลา 3 เดือน จากมวลอากาศพื้นทวีปมีกำลังแรงเนื่องจ าก แนวตั้งฉากของแสงแดดลงไปอยู่ในซีกโลกใต้ ทำให้ร่องความกดอากาศต่ำอยู่ทางใต้ของศูนย์สูตร ช่วงเวลาดังกล่าวได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อปริมาณฝนสูงจึงมีความชื้น สัมพัทธ์สูงด้วยเช่นเดียวกัน ลักษณะภูมิอากาศจังหวัดตรังพิจารณาได้จากองค์ประกอบภูมิ อากาศ ดังนี้

ตารางที่ 2 ปริมาณฝนเฉลี่ยในปี

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ปี
46.0	22.1	49.0	119.0	249.4	220.6	273.1	266.2	352.0	279.0	207.5	106.0	2,189.9

จังหวัดตรังมีปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปีอยู่ในเกณฑ์ดี คือไม่ต่ำกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี และมีปริมาณฝนสูงตั้งแต่เดือนเมษายน ซึ่งเรียกกันในท้องถิ่นว่าฝนเดือนห้า จะเป็นฝนที่มีฟ้าคะนอง บางครั้งรุนแรงมีฟ้าผ่าด้วย ฝนจะทวีปริมาณสูงอย่างต่อเนื่องไปจนค่อยลดน้อยลงในเดือนธันวาคม ช่วงที่ฝนน้อยจนถึงกับขาดแคลนนํ้าอยู่ในเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลของมวลอากาศพื้นทวีป หรือที่รู้จักกันในชื่อของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน แต่เนื่องจากมีทิวเขานครศรีธรรมราชขวางลมไว้ บริเวณจังหวัดตรังจึงเป็นเขตเงาฝน (Rain Shadow) มีฝนตกน้อย จึงเป็นช่วงแล้งของจังหวัดตรัง การขาดแคลนนํ้าและปัญหาความแห้งแล้งปรากฏบ่อยครั้ง ทำให้ต้องพิจารณาถึงจำนวนวันที่ฝนตกของจังหวัดตรังด้วย

จำนวนวันฝนตกคล้ายคลึงกันในแต่ละปี คือ ตั้งแต่เดือนเมษายน เป็นต้นไปจะเข้าสู่ช่วงฤดูฝน จำนวนวันที่มีฝนตกจะมีมากขึ้นต่อเนื่องไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน ในเดือนธันวาคมแม้วันฝนตกจะน้อยลงกว่า 10 วันในบางปี แต่ความชื้นจากเดือนพฤศจิกายนยังมีอยู่ จึงยังไม่ค่อยรู้สึกว่าแห้งแล้ง ช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคมจะเห็นได้ว่าในรอบ 5 ปี ไม่ว่าปีใด มีฝนถึง 10 วัน จึงเป็นช่วงแล้งของจังหวัดตรังที่แท้จริง

ความชื้นสัมพัทธ์

การศึกษาองค์ประกอบภูมิอากาศในด้านความชื้นสัมพัทธ์ของจังหวัดตรังมีความสำคัญและสัมพันธ์กับปริมาณฝน เมื่อจังหวัดตรังมีปริมาณฝนสูง จึงมีความชื้นสัมพัทธ์สูงด้วยเช่นเดียวกัน ดังข้อมูลต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ความชื้นสัมพัทธ์ค่าเฉลี่ยรายเดือน (%)

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ปี
74	70	71	76	84	84	84	84	86	87	84	80	80

ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยสูงร้อยละ 80 ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยในแต่ละเดือนสูงเกือบตลอดปี ค่าเฉลี่ยแต่ละเดือนมีความสัมพันธ์กับปริมาณฝนคือ ค่าความชื้นสัมพัทธ์จะสูงตั้งแต่เดือนเมษายนไปจนถึงเดือนธันวาคม ในเดือนธันวาคมปริมาณค่อนข้างแปรปรวน บางปีตกมากบางปีตกน้อยแต่ความชื้นสัมพัทธ์ยังคงสูงอยู่ จะลดต่ำลงในเดือนมกราคมไปจนถึงประมาณกลางเดือนเมษายนของทุกปี

อุณหภูมิ

อุณหภูมิเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เข้าใจสภาวะภูมิอากาศ ตรงเป็นจังหวัดที่มีอากาศร้อน อุณหภูมิสูงตลอดปี เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร และเป็นบริเวณที่ได้รับแสงอาทิตย์ในแนวตั้งหรือเกือบตั้งตลอดปี ค่าของอุณหภูมิสูงและต่ำมีความแตกต่างกันน้อย จึงมีอุณหภูมิที่สม่ำเสมอตลอด เนื่องจากการถ่ายเทความร้อนจากทะเล

ตารางที่ 4 อุณหภูมิรายเดือนของจังหวัดตรัง (องศาเซลเซียส)

(ความสูงเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 14 เมตร)

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ปี
26.5	27.5	28.4	28.6	27.6	27.3	26.9	26.9	26.5	26.4	26.1	26.3	27.1

ค่าอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดตรังในรอบปีก่อนข้างสม่ำเสมอไม่ต่างกันมาก ระดับอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 26 – 28 องศาเซลเซียส เดือนที่มีค่าอุณหภูมิสูงสุดได้แก่เดือนเมษายน เพราะเป็นเดือนที่ลำแสงดวงอาทิตย์จะตั้งฉากในบริเวณจังหวัดตรังในวันที่ 10 เมษายน และจะกลับมามาตั้งฉากอีกครั้ง

ในวันที่ 4 กันยายน แต่ในเดือนกันยายนมีเมฆในท้องฟ้ามากทำให้อุณหภูมิไม่สูงเช่นเดือนเมษายน ส่วนเดือนที่มีค่าอุณหภูมิต่ำสุดคือเดือนพฤศจิกายน มีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันเพียง 2.1 องศาเซลเซียส เท่านั้น ซึ่งเป็นลักษณะทั่วไปของภูมิอากาศเขตร้อน นอกจากนี้จังหวัดตรังยังได้รับความชื้นจากทะเล ทำให้มีเมฆปกคลุมท้องฟ้าค่อนข้างสม่ำเสมอ และความร้อนจากดวงอาทิตย์ถูกสะท้อนกลับออกไปในบรรยากาศ ซึ่งเรียกว่าอัลเบโด (albedo)

ฤดูกาล

จากข้อมูลปริมาณฝน จำนวนวันที่ฝนตก ความชื้นสัมพัทธ์และอุณหภูมิของจังหวัดตรัง มีลักษณะชื้นสลับกับแล้ง ช่วงชื้นเรียกว่าเป็น ฤดูฝน เริ่มจากเดือนเมษายนต่อเนื่องไปจนถึงเดือนธันวาคม ได้รับอิทธิพลมวลอากาศพื้นมหาสมุทรหรือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในเดือนเมษายน ไปจนถึงเดือนกันยายน อิทธิพลของมวลอากาศพื้นทวีปหรือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือผ่านอ่าวไทยในเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมทำให้มีฝนตกชุก

ช่วงแล้ง หรือ ฤดูแล้ง คือมีฝนตกน้อย เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมไปจนถึงเดือนมีนาคมของปี ถัดไปเป็นช่วงที่มวลอากาศพื้นทวีปปกคลุมประเทศไทย จังหวัดตรังจัดงานเฉลิมพระชนมพรรษา และฉลองรัฐธรรมนูญ (ภายหลังเปลี่ยนเป็นงานเฉลิมพระชนมพรรษาและงานกาชาด) เป็นประจำในเดือนธันวาคมของทุกปี ชาวบ้านจึงเรียกชื่อลมนี้อีกว่า ลมงานเฉลิม ตามกิจกรรมที่เกิดขึ้น ช่วงเวลาที่มวลอากาศพื้นทวีปปกคลุมอยู่ จังหวัดตรังมีฝนตกน้อยหรือเกือบไม่มีฝนเลย เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวพื้นที่ของจังหวัดตรังอยู่ในเขตเงาฝนจากทิวเขานครศรีธรรมราช นับตั้งแต่เดือนมกราคมไปถึงมีนาคมจึงเป็นช่วงเวลาที่จังหวัดตรังมีฝนตกน้อยมากเป็นระยะเวลา 3 เดือน

ปริมาณฝนมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในจังหวัดตรังมากกว่าอุณหภูมิ ซึ่งโดยปกติจังหวัดตรังจะมีอากาศร้อนตลอดปีอยู่แล้ว ค่าอุณหภูมิเฉลี่ยมีลักษณะสม่ำเสมอ ความแตกต่าง ระหว่างอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดมีน้อยมาก ซึ่งแตกต่างจากภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ที่มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ชื้น ฤดูแห้งเย็น และฤดูแห้งร้อน (hot wet, dry cool and dry hot) ซึ่งเป็น Aw ส่วนที่ตรังเป็น Am ซึ่งมีฤดูร้อนชื้นและร้อนแห้ง (hot wet และ dry hot) ฤดูกาลของจังหวัดตรังจึงมี 2 ฤดูเท่านั้น คือ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายนไปจนถึงเดือนธันวาคม และ ฤดูแล้ง เริ่มจากเดือนมกราคมไปจนถึงเดือนมีนาคม

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลกันตังได้ แบ่งเป็น

1.แหล่งน้ำตามธรรมชาติมี ดังนี้

คลองย่ำดี หมู่ที่ 2 ตำบลกันตังได้

ห้วยตาแก้ว หมู่ที่ 2 ตำบลกันตังได้

ห้วยหวังพร หมู่ที่ 3 ตำบลกันตังได้

2.แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

สระน้ำบ้านจูปะ หมู่ที่ 3 ตำบลกันตังได้

สระน้ำ รพช.บ้านตะหร่า หมู่ที่ 5 ตำบลกันตังได้

เส้นทางคมนาคม

ตำบลกันตังได้มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญติดต่อกับตัวอำเภอได้ 3 สาย ดังนี้

1. เส้นทางที่ 1 สายกันตัง – กันตังใต้ เริ่มจากในเขตเทศบาลไปตามถนนชื่อนา เป็นถนนลาดยางทุกสาย ผ่านหมู่ที่ 1, 2, 3, 6 ไปสิ้นสุดที่หมู่ที่ 5 เป็นระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตรและห่างจากหมู่ที่ 3 ไปหมู่ที่ 4 สายบ้านจูปะ – เกาะเคี่ยมเป็นระยะทาง 4 กิโลเมตร สายบ้านจูปะ – เกาะเคี่ยมเป็นระยะทาง 4 กิโลเมตร ซึ่งเป็นถนนลาดยางเดินทางโดยรถยนต์ รถจักรยานยนต์

2.เส้นทางที่ 2 สายวังวน – ตะหร่า เริ่มจากในเขตเทศบาลไปตามถนนป่าไม้ผ่านหมู่ที่ 3 ตำบลบางเป่า หมู่ที่ 1, 2, 3 ตำบลวังวนไปสิ้นสุดหมู่ที่ 5 บ้านตะหร่าตำบลกันตังได้ เส้นทางนี้ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางเดินทางโดยรถยนต์และรถจักรยานยนต์

3.เส้นทางที่ 3 เส้นทางแม่น้ำโดยเริ่มจากท่าเทียบเรือในเขตเทศบาลเมืองกันตัง เลียบชายฝั่งไปขึ้นหมู่ที่ 1,2,3,4 และ 5 เดินทางโดยทางเรือ

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น

อาชีพ

สภาพทางเศรษฐกิจภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกันตังได้ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ผลไม้ พืชไร่ พืชสวนครัว และอาชีพอื่น เช่น เลี้ยงกุ้งกุลาดำ ประมง ปศุสัตว์ รับราชการ ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป

รายได้ – รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้ของประชากร

รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีในพื้นที่ตำบลกันตังได้ 42,085.70.-บาท

1. บ้านท่าเรือ มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	50,552.76 บาท
2. บ้านควนมอง มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	47,368.97 บาท
3. บ้านจุปะ มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	43,737.85 บาท
4. บ้านเกาะเกษม มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	40,028.14 บาท
5. บ้านแตะหรี มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	36,144.36 บาท
6. บ้านกันตังใต้ มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	42,713.66 บาท

(ที่มา : ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับตำบล (จปฐ.) ปี 2554)

รายได้ของประชากรในตำบลกันตังใต้ อาจแบ่งได้เป็น

- รายได้ในภาคเกษตร
 - การทำสวนยางพารา
 - การปลูกพืชไร่ พืชผัก ประมาณ 2,800 บาท/ไร่
 - การเลี้ยงสัตว์ ประมาณ 6,000 บาท/ครัวเรือน
 - การประมงทะเล ประมาณ 20,000 บาท/คน/ปี
 - การเลี้ยงกึ่งกุลาดำ การเลี้ยงปลากระพง รายได้หักค่าใช้จ่ายประมาณ 50,000 บาท/ครัวเรือน
- รายได้นอกภาคเกษตร
 - รับจ้างกรีดยาง เฉลี่ยวันละประมาณ 700 – 1,200 บาท
 - รับจ้างโรงงานปลาป่นหรือแปปลา ประมาณ 180 บาท
 - รับจ้างเป็นลูกจ้างประมง ประมาณวันละ 180 บาท
 - รับจ้างทำงานก่อสร้าง ประมาณวันละ 200 – 250 บาท
 - ค้าขาย รายได้มีกำไรวันละ 200 – 300 บาท
 - ขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง ประมาณวันละ 200 – 350 บาท
 - รับราชการและลูกจ้างขึ้นอยู่กับเงินเดือนและค่าจ้าง

รายจ่ายของประชากร

- รายจ่ายของประชากรโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่ แบ่งออกเป็น
 - รายจ่ายในครัวเรือน
 - รายจ่ายเพื่อการศึกษา
 - รายจ่ายเพื่อการประกอบอาชีพ

สรุป ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของเกษตรกรตำบลกันตังใต้ ประมาณ 180 – 200 บาท/ครัวเรือน/วัน

ขนาดการถือครองที่ดิน

พื้นที่ถือครองที่ดินทำการเกษตรของตำบลกันตังได้จำนวน 13,767 ไร่ พื้นที่การเกษตร 102.31 ไร่ ทุ่งสงวนสัตว์เลี้ยง 400 ไร่ ป่าสงวนแห่งชาติ 2,500 ไร่ การถือครองที่ดินพอจะแยก ได้ ดังนี้ ขนาด 5 – 15 ไร่ ประมาณ 82 % ขนาด 16 -30 ไร่ ประมาณ 10% ขนาดใหญ่กว่า 30 ไร่ ประมาณ 8%

ตารางที่ 5 รายชื่อหมู่บ้าน พื้นที่ทั้งหมด และพื้นที่ทำการเกษตรของอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่การเกษตร
1	บ้านท่าเรือ	1,458	1,221
2	บ้านควนมอง	3,121	2,048
3	บ้านจุปะ	3,394	2,249
4	บ้านเกาะเคี่ยม	1,039	768
5	บ้านตะหาร้า	4,020	2,850
6	บ้านกันตังใต้	735	500
รวม		13,767	9,636

จำนวนแรงงาน

1. แรงงานในครัวเรือน แรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตรหรือแรงงานนอกภาคเกษตรส่วนใหญ่เป็นแรงงานครอบครัว ซึ่งมีอายุระหว่าง 15 -35 ปี โดยเฉลี่ยทั่วไปจะใช้แรงงานภายในครอบครัวประมาณ 2 – 3 คน

2. แรงงานจ้าง การทำการเกษตรในกรณีที่เกษตรกรมีการทำการเกษตรหลายชนิดหรือหลายอย่าง ทำพร้อมกับแรงงานในครอบครัวจะไม่เพียงพอจะต้องจ้างแรงงานคนภายนอกครอบครัวมาเป็นแรงงาน โดยจ่ายค่าตอบแทนเป็นเงินหรือนอกจากการทำางพาราแล้วเกษตรกรที่เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา พร้อมกันไปด้วยจะต้องจ้างบุคคลภายนอกครอบครัวเพื่อมาช่วยดูแล กิจกรรมอย่างทั่วถึงสำหรับค่าจ้างในการทำสวนยางพาราในปัจจุบันแบ่ง 50 : 50 สำหรับค่าจ้างแรงงานบ่อกุ้งเลี้ยงปลาในบ่อหรือกระชังจะได้ค่าจ้างประมาณวัน ละ 150 – 200.-บาท

3. การอพยพแรงงาน การอพยพแรงงานของประชากรส่วนใหญ่ไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ปลาป่น แผลปลา หรือรับจ้างกรีดยาง และทำการก่อสร้างต่างจังหวัด

จากการศึกษาปัจจัยทางด้านคุณภาพน้ำ คุณภาพดิน แพลงก์ตอน ต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของอำเภอ
กันตัง จังหวัดตรัง (ดำรงค์ และคณะ, 2552)

1. ผลจากการศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพน้ำ ประกอบด้วย ความเป็นกรด เป็นด่างของน้ำ, ความนำไฟฟ้าของน้ำ, ความเค็มของน้ำ, ค่าบีโอดี, อุณหภูมิของน้ำ, ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ, ไนเตรท, ออโรฟอสเฟต, สารแขวนลอยทั้งหมด, ไฮโดรเจนซัลไฟด์, แอมโมเนีย และความโปร่งแสง ค่าดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของน้ำทะเลชายฝั่งและสามารถที่จะดำเนินกิจกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้อย่างเหมาะสม

2. ผลจากการศึกษาชนิดและปริมาณของแพลงก์ตอนมีชนิดและปริมาณ มีความแตกต่างกัน แต่ละพื้นที่ ดังนั้นผู้ที่ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ควรที่จะวางช่วงระยะเวลาเลี้ยงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของแพลงก์ตอน โดยเฉพาะช่วงฤดูกลาง เพื่อลดความเสี่ยงจากผลการเปลี่ยนแปลงของแพลงก์ตอน

3. ผลจากการศึกษาปัจจัยทางด้านคุณภาพดิน ประกอบด้วย ค่าความเป็นกรด เป็นด่างของดิน, การนำไฟฟ้าของดิน, ความเค็มของดิน, ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน, ปริมาณขนาดอนุภาคของดินและเนื้อดิน ค่าดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันออกไปตามสภาพพื้นที่และดินส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มของ Sand soil, Loam soil, Sandy loam soil ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินค่อนข้างต่ำ จัดอยู่ในสภาพปกติของดินบริเวณชายฝั่งทะเล

วิธีการดำเนินการวิจัย

พื้นที่เก็บข้อมูล

สถานที่ดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล ตำบลเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ประชากร

ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนในชุมชน เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างหรือพัฒนาขึ้น เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ทรัพยากรประมงลดลง และแนวทางการแก้ปัญหาของประชาชน การเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานความร่วมมือจากประชาชนในการตอบแบบสัมภาษณ์กับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแล้วนำข้อมูลประมวลผลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ มาวิเคราะห์เพื่อระบุประเด็น

กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรประมงในเขตพื้นที่ตำบลเกาะเคียม อ. กันตัง จ.ตรัง

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนประชาชน ตำบลเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง คณะตัวแทนจากองค์กรบริหารส่วนตำบล และตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนภายในองค์กร ภัยคุกคามจากภายนอก (SWOT Anal) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) พร้อมระดมสมอง (Storming) เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ และหาข้อสรุปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์

ภาพที่ 2 พื้นที่เก็บตัวอย่างบ้านเกาะเคี่ยม ตำบลกันตังใต้ (หมายเลข 6)

อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ผลการวิจัย

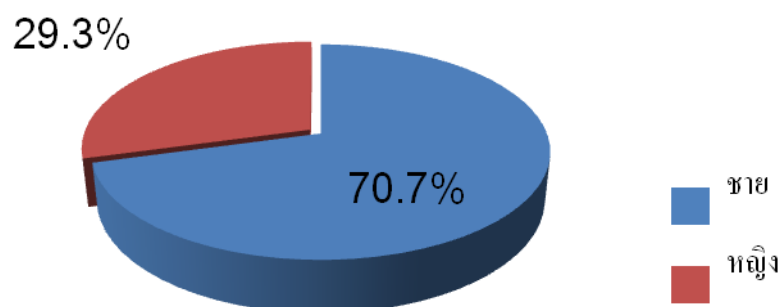
1. ผลการศึกษาการใช้ประโยชน์และความต้องการ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

1.1 ลักษณะข้อมูลส่วนตัวของประชากร

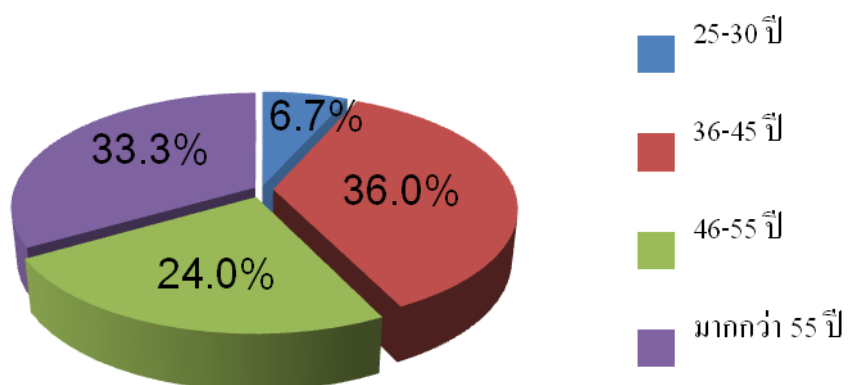
จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 75 ชุด จากผู้เข้าร่วมจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้เข้าร่วมโครงการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม พบว่า เพศชายร้อยละ 70.7 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 29.3 ปริมาณของประชากรในพื้นที่บ้านเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิง (ภาพที่ 3) ช่วงอายุพบว่าอายุ 25-30 ปีร้อยละ 6.7 อายุ 36-45 ปี ร้อยละ 36.0 อายุ 46-55 ปี ร้อยละ 24.0 และอายุมากกว่า 55 ปี ร้อยละ 33.3 พบกลุ่มอายุที่มากที่สุดอยู่ระหว่างอายุ 36-45 ปี ร้อยละ 36.0 และกลุ่มอายุที่น้อยสุดอยู่ระหว่าง 25-30 ปี ร้อยละ 6.7 (ภาพที่ 4) ระดับการศึกษาพบว่า ประถมศึกษาร้อยละ 77.3 มัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 8.0 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 5.3 อนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 2.7 ปริญญาตรีร้อยละ 2.7 และระดับการศึกษาอื่นๆร้อยละ 4.0 พบว่าระดับการศึกษาประถมศึกษาที่มีมากที่สุดร้อยละ 77.3 ระดับการศึกษานอนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรีมีน้อยที่สุดร้อยละ 2.7 (ภาพที่ 5) ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 1 คน ร้อยละ 1.3 จำนวน 2 คน ร้อยละ 5.3 จำนวน 3 คน ร้อยละ 9.3 จำนวน 4 คน ร้อยละ 22.7 จำนวน 5 คน ร้อยละ 22.7 จำนวน 6 คน ร้อยละ 24.0 จำนวน 7 คน ร้อยละ 8.0 จำนวน 8 คน ร้อยละ 2.7 จำนวน 9 คน ร้อยละ 1.3 และ จำนวน 10 คน ร้อยละ 2.7 พบว่าจำนวนสมาชิก ในครอบครัว 6 คน มากที่สุดร้อยละ 24.0 และจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 คน และ 9 คน น้อยที่สุด ร้อยละ 1.3 (ภาพที่ 6)

ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว หัวหน้าครอบครัวร้อยละ 70.7 ภรรยาร้อยละ 14.7 ลูก/ลูกเขย /ลูกสะใภ้ร้อยละ 8.0 พ่อ/แม่/พ่อตา /แม่ยายร้อยละ 5.3 และอื่นๆร้อยละ 1.3 พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวหัวหน้าครอบครัวมากที่สุดร้อยละ 70.7 และอื่นๆน้อยที่สุดร้อยละ 1.3 (ภาพที่ 7)

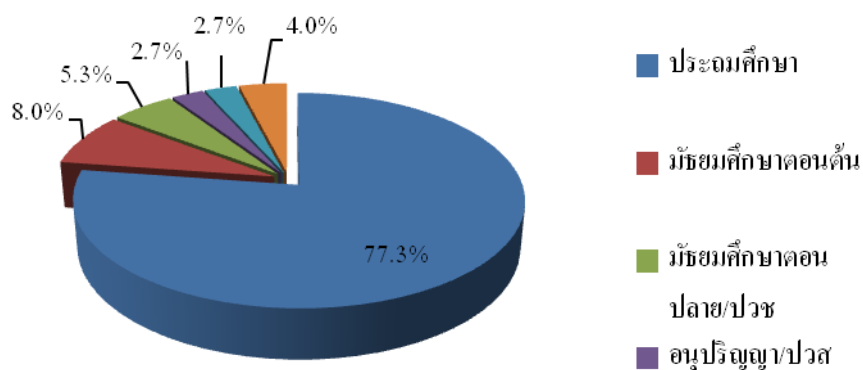
ด้านภูมิฐานะของประชากร พบว่ามีภูมิฐานะดั้งเดิมร้อยละ 84.0 ย้ายมาจากที่อื่น ร้อยละ 16.0 พบว่าภูมิฐานะดั้งเดิมมีมากที่สุดร้อยละ 84.0 และย้ายมาจากที่อื่นมีน้อยที่สุดร้อยละ 16.0 (ภาพที่ 8) ด้านการย้ายถิ่น พบว่า การย้ายถิ่นแบบถาวรร้อยละ 20.0 แบบครั้งคราว ร้อยละ 16.0 และไม่มีการย้ายถิ่นร้อยละ 64.0 พบว่าไม่มีการย้ายถิ่นมากที่สุดร้อยละ 64.0 การย้ายถิ่นแบบครั้งคราวน้อยที่สุดร้อยละ 16.0 (ภาพที่ 9)

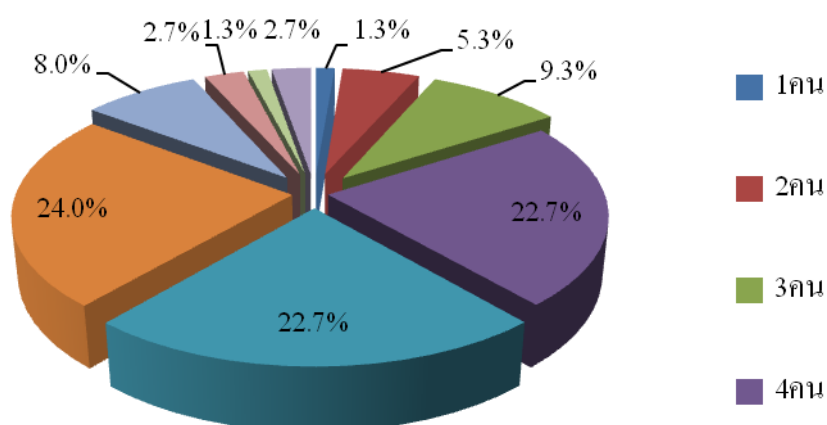
ภาพที่ 3 ค่าร้อยละของเพศของ ประชากร

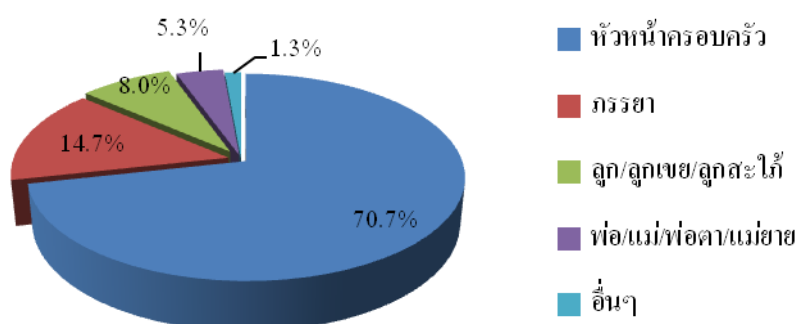
ภาพที่ 4 ค่าร้อยละของอายุของประชากร

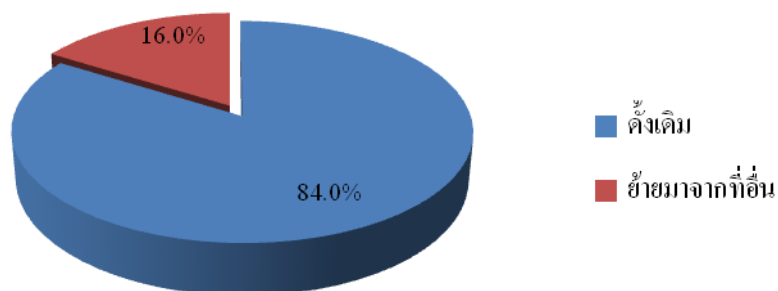
ภาพที่ 5 ค่าร้อยละของระดับการศึกษาของประชากร

ภาพที่ 6 ค่าร้อยละของจำนวนสมาชิกในครอบครัวของประชากร

ภาพที่ 7 ค่าร้อยละของความสัมพันธ์ในครอบครัวของประชากร

ภาพที่ 8 ค่าร้อยละของภูมิสำเนาของประชากร

ด้านสาเหตุการย้ายถิ่นเนื่องจากย้ายตามคู่สมรส ร้อยละ 24.0 ต้องการเปลี่ยนอาชีพร้อยละ 4.0 ไปศึกษาต่อร้อยละ 1.3 และไม่ต้องการย้ายถิ่นร้อยละ 70.7 พบว่าไม่ต้องการย้ายถิ่นมากที่สุดร้อยละ 70.7 ไปศึกษาต่อน้อยที่สุดร้อยละ 1.3 (ภาพที่ 10)

จากการศึกษาแบบสำรวจ การจัดการทรัพยากรประมง แบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่บ้านเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่าประชากรร้อยละ 100 ไม่คิดย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย (ภาพที่ 11)

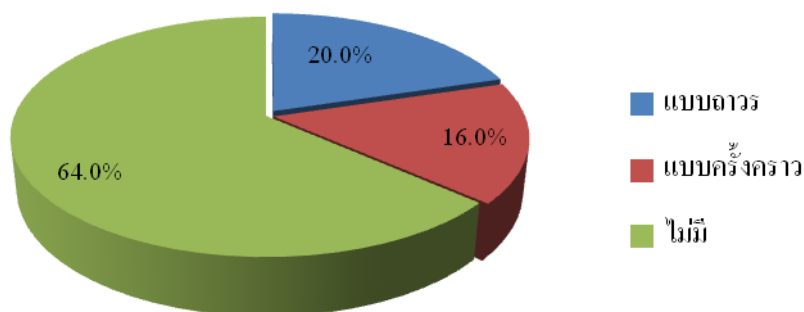
ด้านสาเหตุที่คิดย้ายถิ่นเนื่องจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 5.3 การแต่งงาน/ครอบครัว ร้อยละ 6.7 และไม่คิดย้ายถิ่นร้อยละ 88.0 พบว่าไม่คิดย้ายถิ่นมากที่สุดร้อยละ 88.0 และปัจจัยด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุดร้อยละ 5.3 (ภาพที่ 12)

ด้านอาชีพหลักทำสวนร้อยละ 5.3 ทำการประมง ร้อยละ 65.3 รับจ้างร้อยละ 10.7 ค้าขาย ร้อยละ 14.7 และอื่นๆร้อยละ 4.0 พบว่าอาชีพหลักคือทำการประมงมากที่สุด 65.3 อาชีพอื่น ๆ น้อยที่สุดร้อยละ 4.0 (ภาพที่ 13)

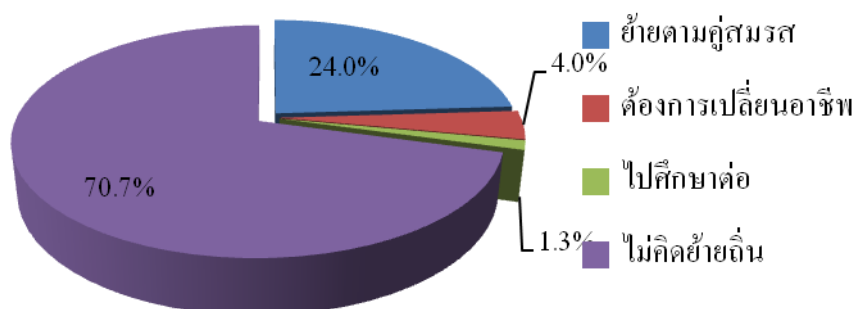
ด้านอาชีพเสริมพบว่าอาชีพเสริมทำสวนร้อยละ 10.7 ทำการประมงร้อยละ 41.3 รับจ้างร้อยละ 29.3 ค้าขายร้อยละ 13.3 และอื่นๆร้อยละ 5.3 พบว่าอาชีพเสริมคือทำการประมงมากที่สุด 41.3 อาชีพอื่น ๆ น้อยที่สุดร้อยละ 5.3 (ภาพที่ 14)

ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่ารายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 22.7 รายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 48.0 10,000-15,000 บาท ร้อยละ 24.0 15,000-20,000 บาท ร้อยละ 14.5

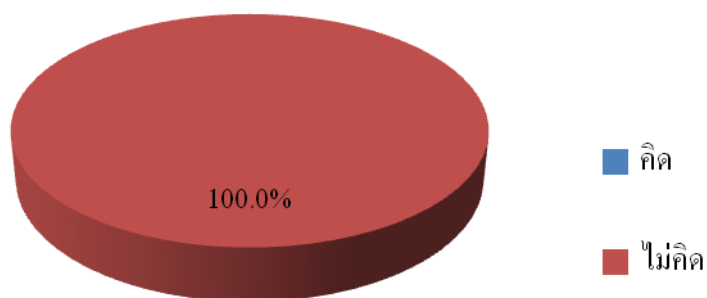
และสูงกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 2.7 พบว่ารายได้ต่อเดือน 5,000-10,000บาท มากที่สุดร้อยละ 48.0 รายได้สูงกว่า 20,000 บาท น้อยที่สุดร้อยละ 2.7 (ภาพที่ 15)

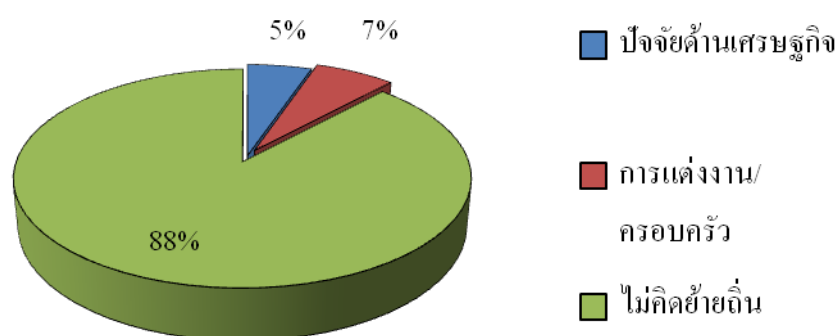
ภาพที่ 9 ค่าร้อยละของการย้ายถิ่นของประชากร

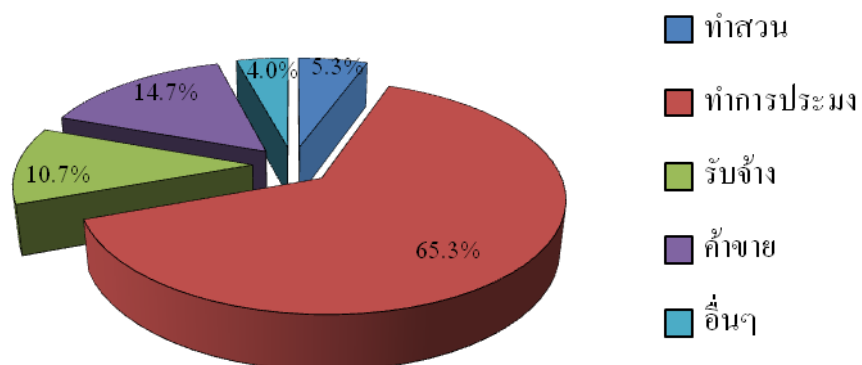
ภาพที่10 ค่าร้อยละของสาเหตุการย้ายถิ่นของประชากร

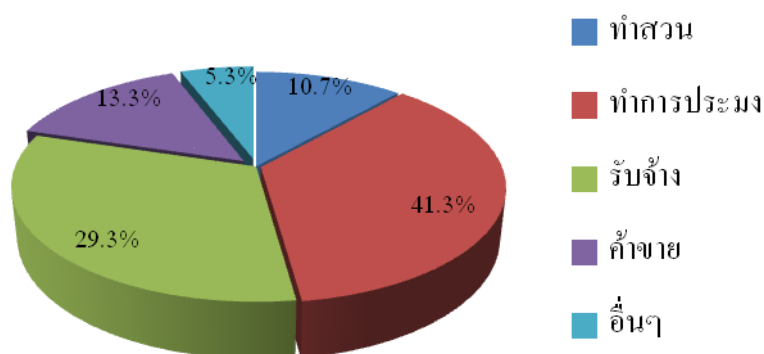
ภาพที่ 11 คำร้อยละด้านการคิดย้ายถิ่นของประชากร

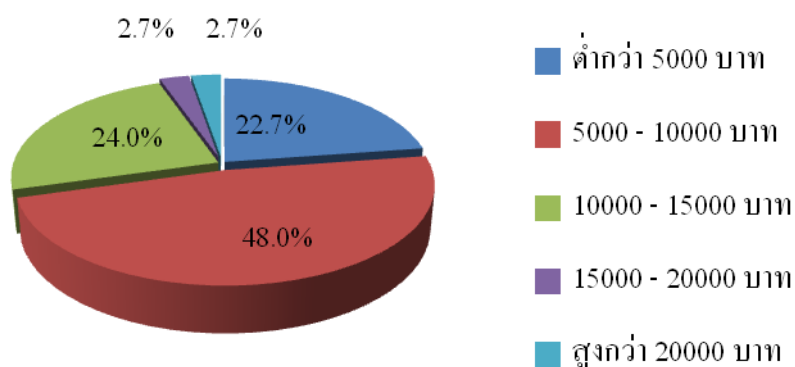
ภาพที่ 12 คำร้อยละของด้านสาเหตุที่คิดย้ายถิ่นของประชากร

ภาพที่ 13 คำร้อยละของอาชีพหลักของประชากร

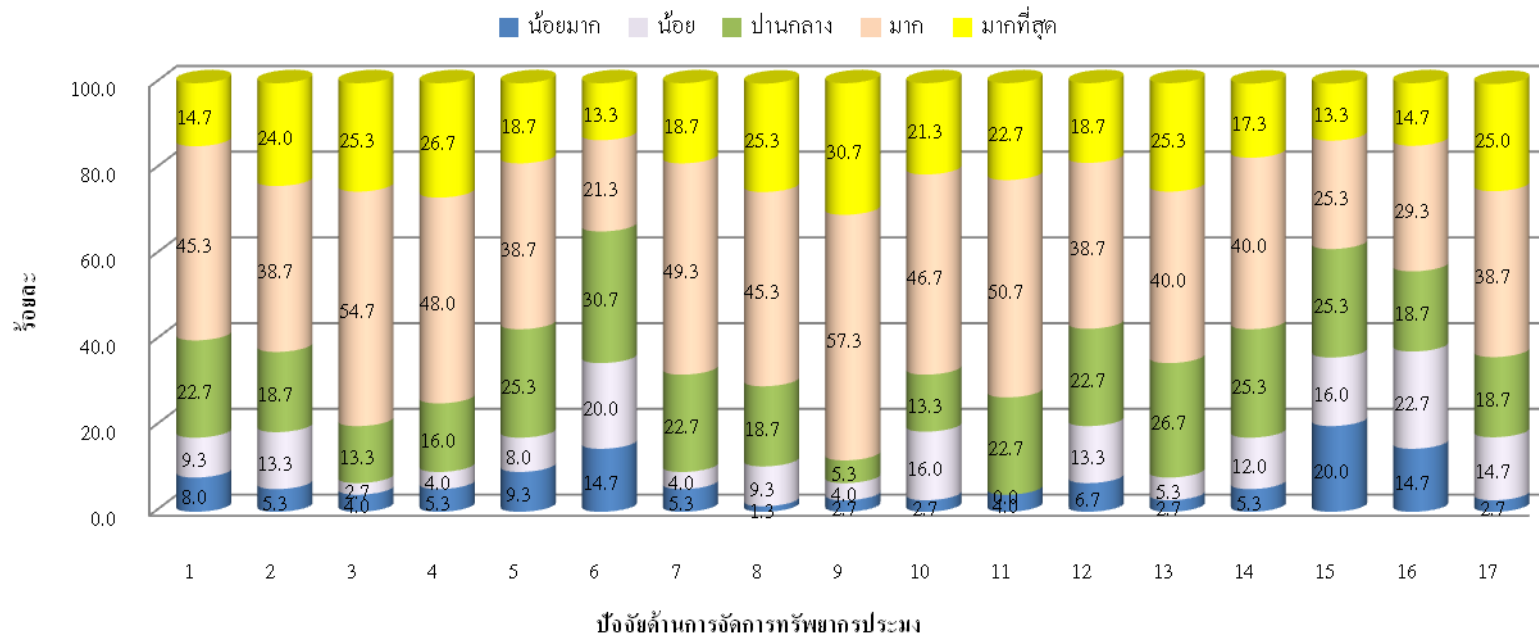
ภาพที่ 14 ค่าร้อยละของด้านอาชีพเสริมของประชากร

ภาพที่ 15 ค่าร้อยละของด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชากร

1.2 ข้อมูลด้านทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายต่อการจัดการทรัพยากรประมง

ผลของการสำรวจทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายต่อการจัดการทรัพยากรประมง แสดงดังภาพที่ 16 พบว่าทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายในการจัดการทรัพยากรประมงที่ต้องรับผิดชอบมีระดับน้อยมากร้อยละ 8.0 ระดับน้อยร้อยละ 9.3 ระดับปานกลางร้อยละ 22.7 ระดับมากร้อยละ 45.3 และระดับมากที่สุดร้อยละ 14.7 พบว่าทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายในการจัดการทรัพยากรประมงที่ต้องรับผิดชอบ ระดับมากมีมากที่สุด ร้อยละ 45.3 ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายในการจัดการทรัพยากรประมงที่ต้องรับผิดชอบระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 8.0

1. การจัดการทรัพยากรประมงที่ต้องรับผิดชอบ
2. การจัดการประมงเป็นหน้าที่ของรัฐ
3. การจัดการประมงเป็นหน้าที่ของทุกคน
4. การช่วยเหลือต่อรัฐด้านการจัดการประมง
5. การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประมง
6. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายประมง
7. กฎหมายประมงมีผลต่อการจัดการทรัพยากรด้านประมง
8. การปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยกฎหมายประมง
9. จำนวนครั้งที่จับสัตว์น้ำ ใน 1 เดือน
10. พื้นที่ทำการประมงมีการจัดใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย
11. ขนเสียจากบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำต่อปริมาณสัตว์น้ำ
12. การวางกระชังมีผลต่อการไหลของกระแสน้ำและกีดขวางการคมนาคม
13. การปล่อยตะกอนเลนลงสู่แหล่งน้ำทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน
14. การกำจัดของเสียและขยะในชุมชนถูกวิธี
15. การจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างฟาร์มและชุมชน
16. การนุกรุกป่าชายเลนเพื่อการสร้างบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ
17. การสร้างปะการังเทียมเพื่อช่วยเพิ่มปริมาณประชากรสัตว์น้ำ

ภาพที่ 16 ทัศนคติด้านการจัดการทรัพยากรประมง

จากการศึกษาแบบสำรวจ การจัดการทรัพยากรประมง แบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ บ้านเกาะเลียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่า ทักษะของกลุ่มเป้าหมายใน การจัดการทรัพยากร ประมงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ระดับน้อยมากร้อยละ 5.3 ระดับน้อยร้อยละ 13.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 18.7 ระดับ มากร้อยละ 38.7 มากที่สุดร้อยละ 24.0 พบว่าทักษะของกลุ่ม เป้าหมายใน การ จัดการทรัพยากรประมงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 38.7 ระดับน้อยมากมี น้อยที่สุดร้อยละ 5.3 0

ด้านการจัดการทรัพยากรประมงเป็นหน้าที่ของทุกคน พบว่าทักษะของกลุ่มเป้าหมายใน การจัดการทรัพยากรประมงเป็นเรื่องที่ให้ความสำคัญ ระดับน้อยมากร้อยละ 4.0 ระดับน้อยร้อยละ 2.7 ระดับปานกลางร้อยละ 13.3 ระดับมากร้อยละ 54.7 และระดับมากที่สุดร้อยละ 25.3 พบว่าทักษะของ กลุ่มเป้าหมายใน การจัดการทรัพยากรประมงเป็นเรื่องที่ ให้ความสำคัญ ระดับ มากมีมากที่สุดร้อยละ 54.7 ระดับน้อยมีน้อยที่สุดร้อยละ 2.7

ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายใน ด้านการให้ความช่วยเหลือต่อรัฐด้านการจัดการประมง ระดับ น้อยมากร้อยละ 5.3 ระดับ น้อยร้อยละ 4.0 ระดับปานกลางร้อยละ 16.0 ระดับมากร้อยละ 48.0 และ ระดับมากที่สุดร้อยละ 26.7 พบว่าทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายในการ ให้ความช่วยเหลือต่อรัฐด้านการ จัดการประมงระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 48.0 ระดับน้อยมีน้อยที่สุดร้อยละ 4.0 0

ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายใน การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจั ดการทรัพยากรประมง ระดับน้อยมากร้อยละ 9.3 ระดับ น้อยร้อยละ 8.0 ระดับปานกลางร้อยละ 25.3 ระดับมากร้อยละ 38.7 และระดับมากที่สุดร้อยละ 18.7 พบว่า ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการทรัพยากรประมงระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 38.7 ระดับน้อยมีน้อยที่สุดร้อยละ 8.0

ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับ ความรู้ด้านกฎหมายประมง ระดับ น้อยมากร้อยละ 14.7 ระดับน้อยร้อยละ 20.0 ระดับปานกลางร้อยละ 30.7 ระดับมากร้อยละ 21.3 และระดับมากที่สุดร้อยละ 13.3 พบว่าทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับ ความรู้ด้านกฎหมายประมง ระดับปานกลางมีมากที่สุด ร้อยละ 30.7 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 14.7

ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับกฎหมายด้านการประมงมีผลต่อการจัดการด้านทรัพยากร ประมงระดับน้อยมากร้อยละ 5.3 ระดับน้อยร้อยละ 4.0 ระดับปานกลางร้อยละ 22.7 ระดับมากร้อยละ 49.3 และมากที่สุดร้อยละ 18.7 พบว่าทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับกฎหมายด้านการประมงมีผล ต่อการจัดการด้านทรัพยากรประมงระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 49.3 ระดับน้อยมีน้อยที่สุดร้อยละ 4.00

ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายใน การปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยกฎหมาย ขยะระดับน้อยมากร้อยละ 1.3 ระดับน้อยร้อยละ 9.3 ระดับปานกลางร้อยละ 18.7 ระดับมากร้อยละ 45.3 และระดับมากที่สุดร้อยละ 25.3 พบว่าทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายใน การปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยกฎหมาย ขยะระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 45.3 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 1.0

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร ของกลุ่มชาวประมง บ้านเกาะเคี่ยม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่าจำนวนของผู้จับสัตว์น้ำน้อยกว่า 1 ครั้งใน หนึ่งเดือนมีระดับ น้อยมากร้อยละ 2.7 ระดับน้อยร้อยละ 4.0 ระดับปานกลางร้อยละ 5.3 ระดับมากร้อยละ 57.3 และระดับมากที่สุดร้อยละ 30.7 พบว่าจำนวนของผู้จับสัตว์น้ำมีระดับมาก มากที่สุดร้อยละ 57.3 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 2.7

ด้านพื้นที่ทำการประมงมีการใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย ทัศนคติของประชาชนพบว่ามีจำนวนระดับน้อยมากร้อยละ 2.7 ระดับน้อยร้อยละ 16.0 ระดับปานกลางร้อยละ 13.3 ระดับมากร้อยละ 46.7 และระดับมากที่สุดร้อยละ 21.3 พบว่าพื้นที่ทำการประมงมีการใช้เครื่องมือผิดกฎหมายมี ระดับมากที่สุดร้อยละ 46.7 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 2.7

ด้านผลกระทบของของเสียจากบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ พบว่าผลกระทบของของเสียจากบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำต่อปริมาณสัตว์น้ำมีผลกระทบระดับน้อยมากร้อยละ 4.0 ระดับปานกลางร้อยละ 22.7 ระดับมากร้อยละ 50.7 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.7 พบว่าผลกระทบของของเสียจากบ่อเลี้ยงสัตว์ น้ำต่อปริมาณสัตว์น้ำมีผลกระทบระดับมากที่สุดร้อยละ 50.6 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 4.0

ด้านการวางกระชังที่มีผลต่อการไหลของกระแสน้ำ พบว่าการวางกระชังมีผลต่อการไหลของกระแสน้ำและกีดขวางการคมนาคมระดับน้อยมากร้อยละ 6.7 ระดับน้อยร้อยละ 13.3 ระดับปานกลางร้อยละ 22.7 ระดับมากร้อยละ 38.7 และระดับมากที่สุดร้อยละ 18.7 พบว่าการวางกระชังมีผลต่อการไหลของกระแสน้ำและกีดขวางการคมนาคม ระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 38.7 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 6.7

ด้านการปล่อยตะกอนลงสู่แหล่งน้ำ พบว่าการปล่อยตะกอนลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินมีระดับน้อยมากร้อยละ 2.7 ระดับน้อยร้อยละ 5.3 ระดับปานกลางร้อยละ 26.7 ระดับมากร้อยละ 40.0 และระดับมากที่สุดร้อยละ 25.3 พบว่าการปล่อยตะกอนลงสู่แหล่งน้ำทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 40.0 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 2.7

ด้านการกำจัดของเสียและขยะในชุมชน พบว่าการกำจัดของเสียและขยะในชุมชนอย่างถูกวิธีมีการปฏิบัติน้อยมากร้อยละ 5.3 น้อยร้อยละ 12.0 ปานกลางร้อยละ 25.3 มากร้อยละ 40.0 มากที่สุดร้อยละ

ละ 17.3 พบว่าการกำจัดของเสียและขยะในชุมชนอย่างถูกวิธีมีการปฏิบัติ ระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 40.0 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 5.3

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างฟาร์มและครอบครัว พบว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างฟาร์มกับชุมชนควรจัดระดับน้อยมากร้อยละ 20.0 ระดับน้อยร้อยละ 16.0 ระดับปานกลางร้อยละ 25.3 ระดับมากร้อยละ 25.3 และระดับมากที่สุดร้อยละ 13.3 พบว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างฟาร์มกับชุมชนควรจัด ระดับปานกลางและ ระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 25.3 ระดับน้อยมีน้อยที่สุดร้อยละ 16.0

ด้านการบุกรุกป่าชายเลนเพื่อสร้างบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ พบว่าการบุกรุกป่าชายเลนเพื่อสร้างบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำมีจำนวนน้อยมากร้อยละ 14.7 น้อยร้อยละ 22.7 ปานกลางร้อยละ 18.7 มากร้อยละ 29.3 มากที่สุด ร้อยละ 14.7 พบว่าการบุกรุกป่าชายเลนเพื่อสร้างบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำมีระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 29.3 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 14.7

ด้านการสร้างปะการังเทียม พบว่าการสร้างปะการังเทียมจะช่วยเพิ่มปริมาณประชากรสัตว์น้ำ ทศนคติของกลุ่มประชาชนพบว่าเห็นด้วยในระดับน้อยมากร้อยละ 2.7 ระดับน้อยร้อยละ 14.7 ระดับปานกลางร้อยละ 18.7 ระดับมากร้อยละ 38.7 และระดับมากที่สุดร้อยละ 25.3 พบว่าการสร้างปะการังเทียมเพื่อช่วยจะเพิ่มปริมาณประชากรสัตว์น้ำระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 38.7 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 2.7

1.3 ทศนคติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความต้องการใช้ทรัพยากร

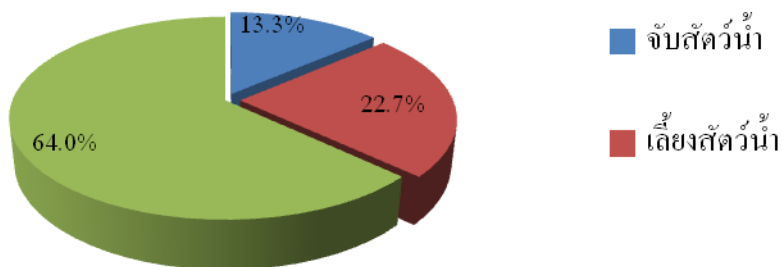
จากการศึกษาแบบสำรวจ การจัดการทรัพยากรประมง แบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่บ้านเกาะเคียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่าการทำประมงประเภทจับสัตว์น้ำร้อยละ 13.3 เลี้ยงสัตว์น้ำร้อยละ 22.7 ทั้งจับและเลี้ยงสัตว์น้ำร้อยละ 64.0 พบว่าประเภทการทำประมงทั้งจับและเลี้ยงสัตว์น้ำมากที่สุดร้อยละ 64.0 และจับสัตว์น้ำน้อยที่สุดร้อยละ 13.3 (ภาพที่ 17)

ลักษณะการทำประมงแบบยังชีพร้อยละ 88.0 เชิงพาณิชย์ร้อยละ 12.0 พบว่าลักษณะการทำประมงแบบยังชีพมากที่สุดชีพร้อยละ 88.0 และเชิงพาณิชย์น้อยที่สุดร้อยละ 12.0 (ภาพที่ 18)

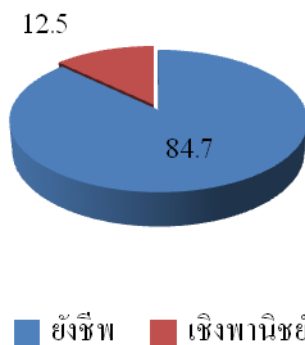
ประเภทสัตว์น้ำที่จับในปัจจุบัน เป็นกุ้งร้อยละ 2.7 หอย ร้อยละ 2.7 ปลา ร้อยละ 92.0 อื่นๆ ร้อยละ 2.7 พบว่าประเภทสัตว์น้ำที่จับในปัจจุบันเป็นปลามากที่สุดร้อยละ 92.0 กุ้ง หอยและอื่นๆน้อยที่สุดร้อยละ 2.7 (ภาพที่ 19)

ประเภทสัตว์น้ำที่เลี้ยงในปัจจุบันกึ่งร้อยละ 2.7 หอย ร้อยละ 10.7 ปลา ร้อยละ 84.0 อื่น ๆ ร้อยละ 2.7 พบว่าประเภทสัตว์น้ำที่เลี้ยง ในปัจจุบันปลามากที่สุดร้อยละ 84.0 กุ้งและอื่น ๆ น้อยที่สุด ร้อยละ 2.7 (ภาพที่ 20)

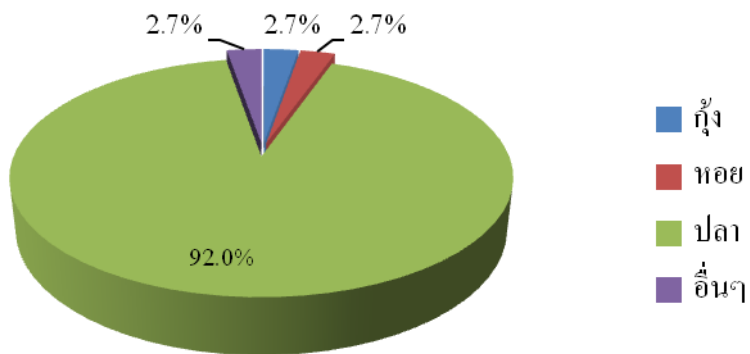
จำนวนครั้งที่จับสัตว์น้ำใน 1 เดือนไม่เกิน 5 ครั้งร้อยละ 4.0 5-10 ครั้งร้อยละ 6.7 10-15 ครั้ง ร้อยละ 13.3 มากกว่า 15 ครั้งร้อยละ 76.0 พบว่าจำนวนครั้งที่จับสัตว์น้ำใน 1 เดือนมากกว่า 15 ครั้งมากที่สุดร้อยละ 76.0 ไม่เกิน 5 ครั้งน้อยที่สุดร้อยละ 4.0 (ภาพที่ 21)

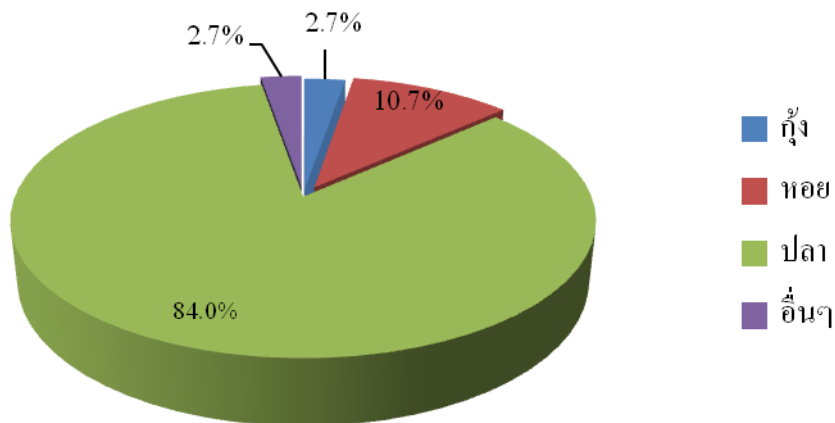
ภาพที่ 17 ค่าร้อยละประเภทการทำประมง

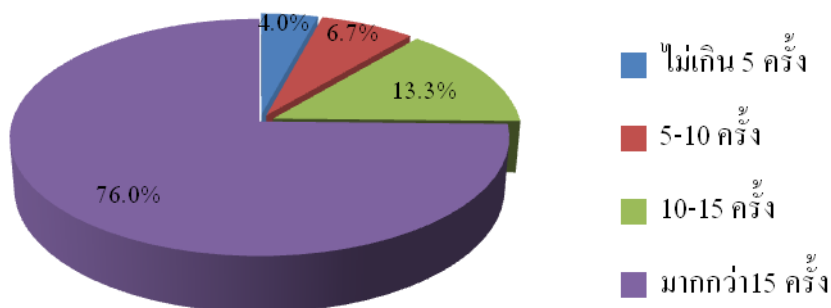
ภาพที่ 18 ค่าร้อยละของด้านลักษณะการทำประมง

ภาพที่ 19 ค่าร้อยละของประเภทสัตว์น้ำที่จับในปัจจุบัน

ภาพที่ 20 ค่าร้อยละของประเภทสัตว์น้ำที่เลี้ยงในปัจจุบัน

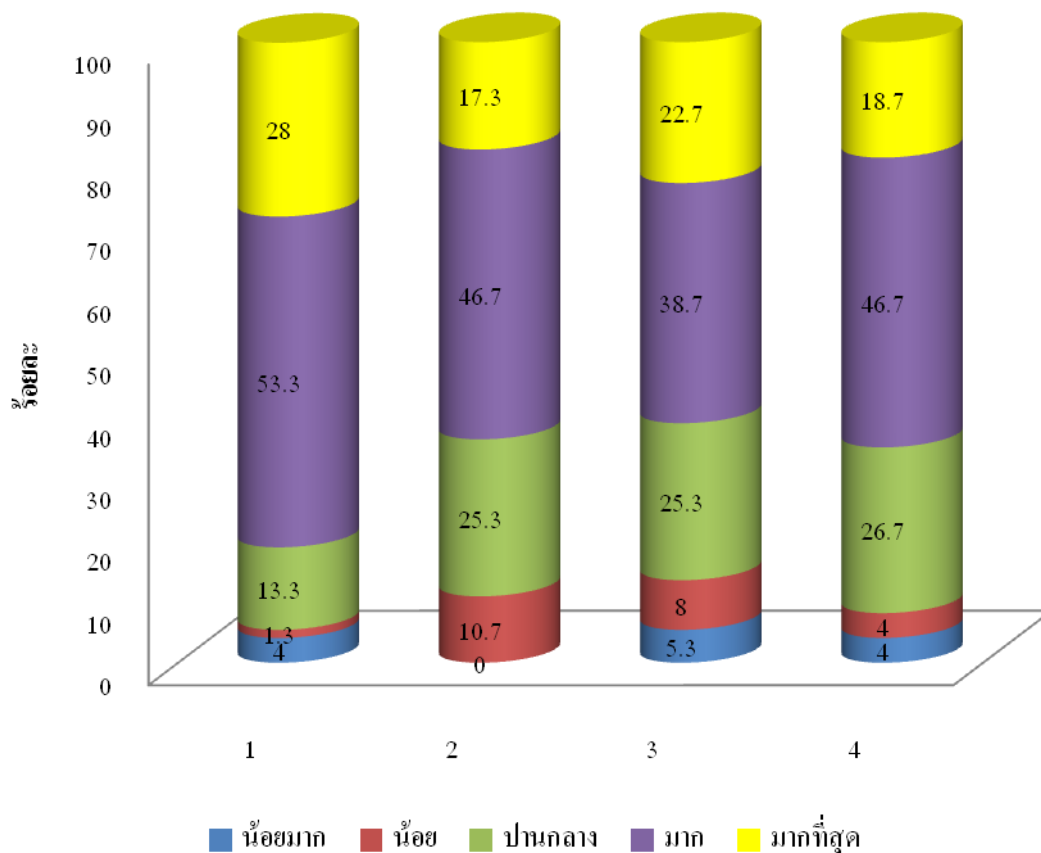

ภาพที่ 21 ค่าร้อยละของจำนวนครั้งที่จับสัตว์น้ำใน 1 เดือน

1.4 ทิศนคติเกี่ยวกับการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง

ทิศนคติเกี่ยวกับการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง แสดงดังภาพที่ 22 พบว่าทรัพยากรประมงที่มีปริมาณลดลงเนื่องจากแหล่งน้ำมีความเสื่อมโทรมระดับน้อยมากร้อยละ 4.0 ระดับน้อยร้อยละ 1.3 ระดับปานกลางร้อยละ 13.3 ระดับมากร้อยละ 53.3 ระดับมากที่สุดร้อยละ 28.0 พบว่าทรัพยากรประมงที่มีปริมาณลดลงเนื่องจากแหล่งน้ำมีความเสื่อมโทรม ระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 53.3 ระดับน้อยมีน้อยที่สุดร้อยละ 1.3

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

หมายเหตุ

1. ทรัพยากรประมงที่มีปริมาณลดลงเนื่องจากแหล่งน้ำเสื่อมโทรม
2. สัตว์น้ำที่จับได้จากแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีปริมาณลดลงและมีขนาดเล็กลง
3. สัตว์น้ำที่จับได้มีขนาดเล็กลงเนื่องจากใช้เครื่องมือประมงที่มีตาอวนขนาดเล็กกว่าที่กฎหมายกำหนด
4. ปริมาณสัตว์น้ำที่ได้จากฟาร์มเลี้ยงมีปริมาณมากขึ้นเนื่องจากการขยายกำลังการผลิตอย่างกว้างขวางแต่ต้องเสี่ยงกับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม

ภาพที่ 22 ทิศนคติเกี่ยวกับการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง

จากการศึกษาแบบสำรวจ การจัดการทรัพยากรประมง แบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่บ้านเกาะเทียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จากทัศนคติของประชาชนพบว่า สัตว์น้ำที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติมีปริมาณลดลงและมีขนาดเล็กลง อันเนื่องมาจากการจับสัตว์น้ำที่มากเกินไป ระดับน้อยร้อยละ 10.7 ระดับปานกลางร้อยละ 25.3 ระดับมากร้อยละ 46.7 และระดับมากที่สุดร้อยละ 17.3 พบว่า

สัตว์น้ำที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติมีปริมาณลดลงและมีขนาดเล็กลง อันเนื่องมาจากการจับสัตว์น้ำที่มากเกินไประดับมาก มากที่สุดร้อยละ 46.7 ระดับน้อยมีน้อยที่สุดร้อยละ 10.7

สัตว์น้ำที่จับได้มีขนาดเล็กลง เนื่องจากชาวประมงนิยมใช้เครื่องมือประมงอวนลากที่มีตาอวนขนาดเล็กกว่าที่กฎหมายประมงกำหนด ทักษะคติของประชาชนพบว่าเห็นด้วยระดับ น้อยมากร้อยละ 5.3 ระดับน้อยร้อยละ 8.0 ระดับปานกลางร้อยละ 25.3 ระดับมากร้อยละ 38.7 และระดับมากที่สุดร้อยละ 22.7 พบว่าสัตว์น้ำที่จับได้มีขนาดเล็กลง เนื่องจากชาวประมงนิยมใช้ เครื่องมือประมงอวนลากที่มีตาอวนขนาดเล็กกว่าที่กฎหมายประมงกำหนด ระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 38.7 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 5.3

ปริมาณสัตว์น้ำที่ได้จากฟาร์มเลี้ยงมีปริมาณมากขึ้นเนื่องจากการขยายกำลังการผลิตอย่างกว้างขวางแต่ต้องเสี่ยงกับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง ทักษะคติของประชาชนเห็นด้วยกับข้อนี้ในระดับน้อยมากร้อยละ 4.0 ระดับน้อยร้อยละ 4.0 ระดับปานกลางร้อยละ 26.7 ระดับมากร้อยละ 46.7 และระดับมากที่สุดร้อยละ 18.7 พบว่าปริมาณสัตว์น้ำที่ได้จากฟาร์มเลี้ยงมีปริมาณมากขึ้นเนื่องจากการขยายกำลังการผลิตอย่างกว้างขวางแต่ต้องเสี่ยงกับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง ระดับมากมีมากที่สุดร้อยละ 46.7 ระดับน้อยมากและน้อยมีน้อยที่สุดร้อยละ 4.0

1.5 ทักษะคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูทรัพยากรประมง

ทักษะคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูทรัพยากรประมง ของกลุ่มชาวประมง บ้านเกาะเค็ย ม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แสดงดังภาพที่ 23 พบว่าการฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการ ไม่จับปลาในช่วงฤดูวางไข่ ประชาชนที่เห็นด้วยในระดับน้อยมากร้อยละ 5.3 ระดับน้อยร้อยละ 12.0 ระดับปานกลางร้อยละ 20.0 ระดับมากร้อยละ 41.3 และระดับมากที่สุดร้อยละ 21.3 พบว่าประชาชนเห็นด้วยกับการฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการ ไม่จับปลาในช่วงฤดูวางไข่ ในระดับมาก มากที่สุดร้อยละ 41.3 ระดับน้อยมากมีน้อยที่สุดร้อยละ 5.3

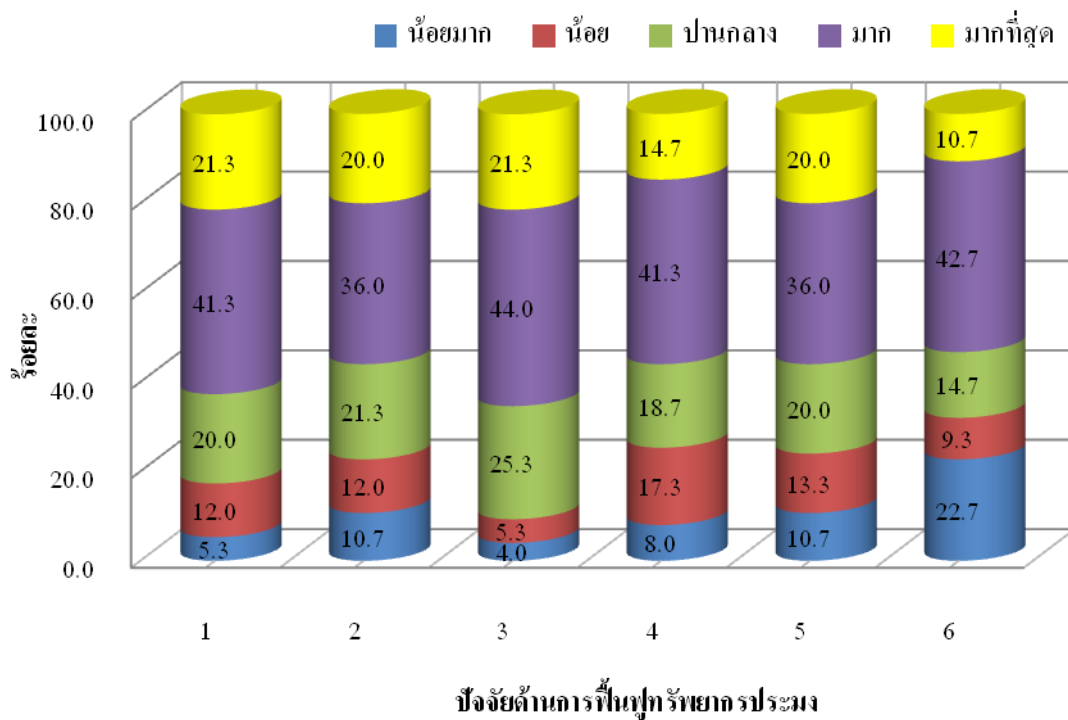
การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยด้านการไม่ใช้เครื่องประมงผิดกฎหมาย ประชาชนเห็นด้วยในระดับน้อยมากร้อยละ 10.7 ระดับน้อยร้อยละ 12.0 ระดับปานกลางร้อยละ 21.3 ระดับมากร้อยละ 36.0 และระดับมากที่สุดร้อยละ 20.0

การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดย การปลูกป่าโกงกางทดแทนส่วนที่เสื่อมโทรม พบว่า ประชาชนเห็นด้วยในระดับ น้อยมากร้อยละ 4.0 ระดับ น้อยร้อยละ 5.3 ระดับปานกลางร้อยละ 25.3 ระดับมากร้อยละ 44.0 และระดับมากที่สุดร้อยละ 21.3

การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการปล่อยสัตว์น้ำคืนสู่ธรรมชาติ พบว่า ประชาชนเห็นด้วย ระดับน้อยมากร้อยละ 8.0 ระดับน้อยร้อยละ 17.3 ระดับปานกลางร้อยละ 18.7 ระดับมากร้อยละ 41.3 และระดับมากที่สุดร้อยละ 14.7

การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดย การบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่ธรรมชาติ ประชาชนเห็นด้วย ในระดับน้อยมากร้อยละ 10.7 ระดับน้อยร้อยละ 13.3 ระดับปานกลางร้อยละ 20.0 ระดับมากร้อยละ 36.0 และระดับมากที่สุดร้อยละ 20.0

การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการกำจัดดินเลนในที่ที่เหมาะสม ประชาชนเห็นด้วยในระดับ น้อยมากร้อยละ 22.7 ระดับน้อยร้อยละ 9.3 ระดับปานกลางร้อยละ 14.7 ระดับมากร้อยละ 42.7 และ ระดับมากที่สุดร้อยละ 10.7

หมายเหตุ

1. ไม่จับปลาในฤดูวางไข่
2. ไม่ใช้เครื่องมือในการทำการประมงผิดกฎหมาย
3. ปลุกโกงทางทดแทนส่วนที่เสื่อมโทรม
4. การปล่อยสัตว์น้ำคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ
5. การบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ
6. การกำจัดดินเลนที่เหมาะสม

ภาพที่ 23 ทรรศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูทรัพยากรประมง

1.6 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

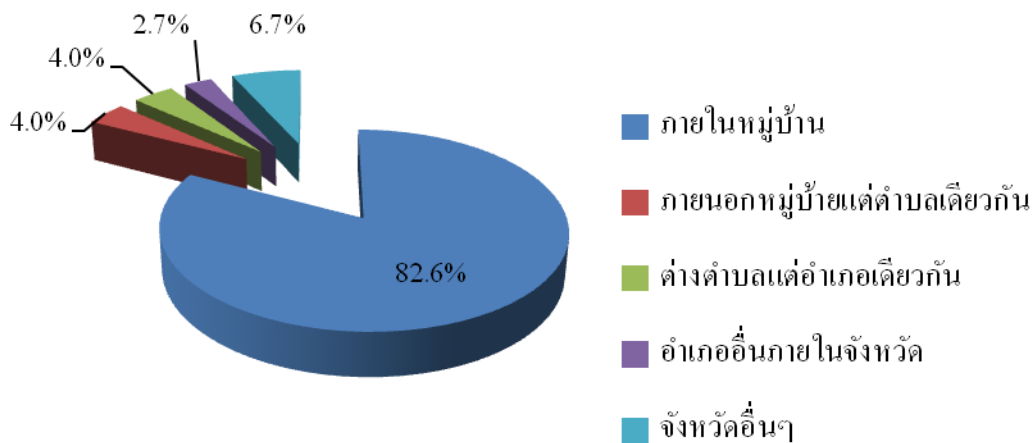
จากการศึกษาแบบสำรวจ การจัดการทรัพยากรประมง แบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ บ้านเกาะเลียม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่าแหล่งจ้างแรงงานภายในหมู่บ้านร้อยละ 82.7 ภายนอกหมู่บ้านแต่ตำบลเดียวกันร้อยละ 4.0 ต่างตำบลแต่อำเภอเดียวกันร้อยละ 4.0 อำเภออื่นภายในจังหวัด ร้อยละ 2.7 และจังหวัดอื่นๆร้อยละ 6.7 พบว่าแหล่งจ้างแรงงานภายในหมู่บ้านมากที่สุดร้อยละ 82.6 อำเภออื่นภายในจังหวัดน้อยที่สุดร้อยละ 2.7 (ภาพที่ 24)

ประชากรเป็นสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรกองทุนหมู่บ้านร้อยละ 17.3 กลุ่มออมทรัพย์ร้อยละ 5.3 คณะกรรมการหมู่บ้านร้อยละ 1.3 และอื่นๆร้อยละ 76.0 พบว่าประชากรเป็นสมาชิกของกลุ่ม /องค์กร อื่นๆ มากที่สุดร้อยละ 73.6 คณะกรรมการหมู่บ้านน้อยที่สุดร้อยละ 1.3 (ภาพที่ 25)

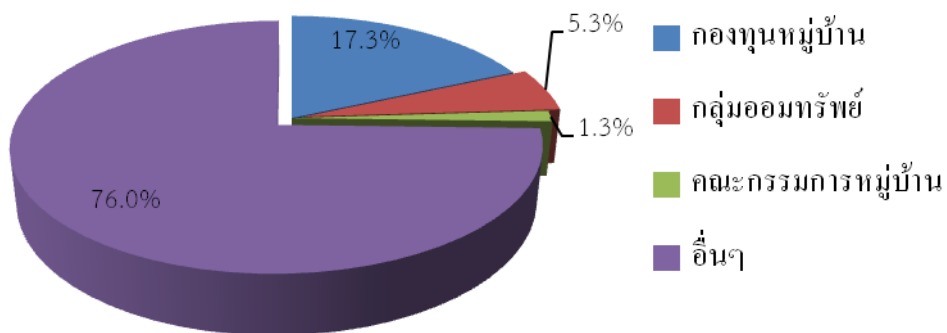
ปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำมีปัญหาร้อยละ 24.0 ไม่มีปัญหาร้อยละ 76.0 พบว่าปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำไม่มีปัญหามากที่สุดร้อยละ 76.0 มีปัญหาน้อยที่สุด ร้อยละ 24.0 (ภาพที่ 26)

แหล่งน้ำภายในหมู่บ้านใช้ในการดำรงชีวิตเพื่อใช้อุปโภคร้อยละ 77.3 ใช้บริโภคร้อยละ 5.3 คมนาคมร้อยละ 4.0 และอื่นๆร้อยละ 13.3 พบว่าแหล่งน้ำภายในหมู่บ้านใช้ในการดำรงชีวิตเพื่อใช้อุปโภคมากที่สุดร้อยละ 77.3 ใช้บริโภคน้อยที่สุดร้อยละ 4.0 (ภาพที่ 27)

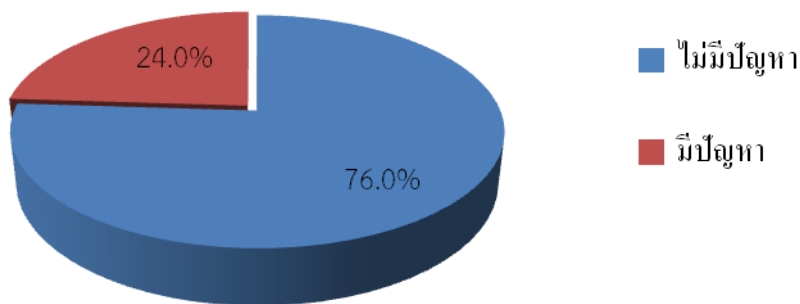
การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อนพัฒนาการเกษตรในชุมชนรัฐให้การสนับสนุนด้านเงินทุน ร้อยละ 80.0 สนับสนุนด้านวิชาการร้อยละ 5.3 อบรมด้านพัฒนาการเกษตรร้อยละ 4.0 ส่งเสริมให้มี การรวมกลุ่ม/การจัดการองค์กรร้อยละ 8.0 และอื่นๆ ร้อยละ 2.7 พบว่าการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กร เพื่อนพัฒนาการเกษตรในชุมชนรัฐให้การสนับสนุนด้านเงินทุนมากที่สุดร้อยละ 80.0 อื่นๆน้อยที่สุด ร้อยละ 2.7 (ภาพที่ 28)

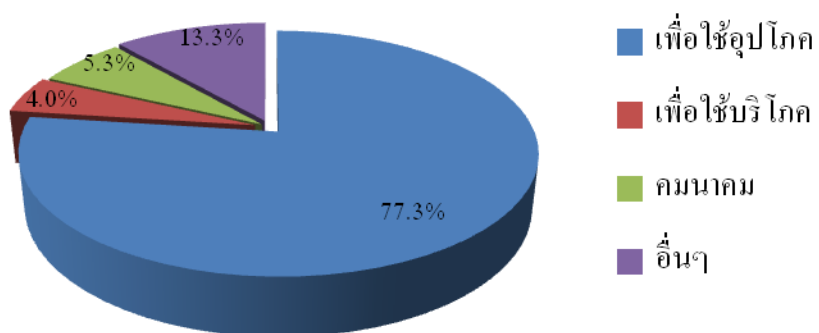
ภาพที่ 24 คำร้อยละของแหล่งรับจ้างแรงงาน

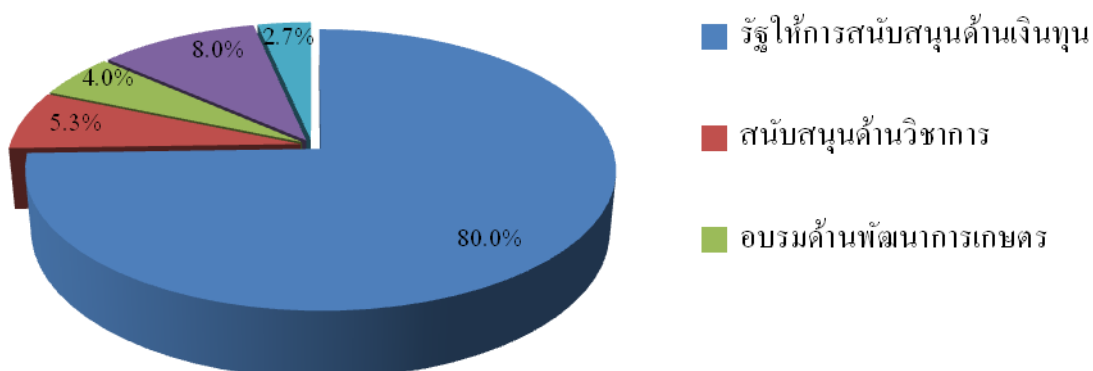
ภาพที่ 25 คำร้อยละของสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรชุมชน

ภาพที่ 26 คำร้อยละของปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำในพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ

ภาพที่ 27 ค่าร้อยละของแหล่งน้ำภายในหมู่บ้านใช้ในการดำรงชีวิต

ภาพที่ 28 ค่าร้อยละของการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อนพัฒนาการเกษตรในชุมชน

2. ผลการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรประมงในเขตตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การกำหนดยุทธศาสตร์จะมี 3 ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูระบบนิเวศน์ และปัญหาแหล่งประมงทะเล และเพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลลดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. ยุทธศาสตร์เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้แหล่งเพาะเลี้ยง และทุกแหล่งทรัพยากร และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลผลิตสัตว์น้ำให้มีคุณภาพ ความปลอดภัยมาตรฐานสากล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

วิจารณ์ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

พบว่าเพศที่เข้าร่วมของประชาชนในพื้นที่ ชาวบ้านเกาะเคียม เป็นเพศชายให้ ความสำคัญมากกว่า ซึ่งสาเหตุมาจากอาชีพหลักของคนในพื้นที่ทำการประมง อายุอยู่ในช่วง 36-45 ปีมากที่สุด และเป็นช่วงวัยทำงานที่รองลงมา ระดับการศึกษา ก่อนข้างมีการศึกษาค่ำ อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีสาเหตุจากมีรายได้ต่ำ ประกอบกับค่านิยมที่จะประกอบอาชีพมากกว่า การศึกษาต่อ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวก่อนข้างมีจำนวนมาก และส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าร่วมการมีส่วนร่วมจะเป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นผู้มีที่อยู่ถิ่นฐานเดิมของบ้านเกาะเคียม และจากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่จะไม่มีมีการย้ายถิ่นฐาน ไปอยู่ที่อื่น และยังพบว่าชุมชนบ้านเกาะเคียมบางครอบครัว มีอาชีพทำสวนหรือรับจ้าง และมีความสนใจในการทำประมงเป็นอาชีพเสริมอีกเพื่อเป็นรายได้ เสริม และยังพบว่ารายได้ต่อเดือนก่อนข้างต่ำโดยเฉลี่ยเดือนละ 5,000-10,000 บาทต่อครอบครัว ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะต้องมีการพัฒนาในด้านการศึกษาให้มากขึ้น การส่งเสริม อาชีพให้หลากหลายเพื่อลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดรายได้ในครอบครัวสูงขึ้น และสร้างความตระหนักในการพึ่งพาตนเอง

2. ทิศนคติต่อการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ

ส่วนด้านทัศนคติพบว่า กลุ่ม ชาวบ้านเกาะเคียมให้ความสำคัญในระดับที่สูงขึ้นเนื่องจาก มีผลกระทบต่ออาชีพหลักทำการประมงโดยเฉพาะ การหาปลา กุ้ง และหอย และมี บางกลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง และเลี้ยงหอยจึงมองเห็นถึงความสำคัญของการจัดการทรัพยากรประมง เพราะมีความเชื่อมโยงจากระบบนิเวศน์ในทะเลถึงระบบนิเวศชายฝั่ง ชุมชนบ้านเกาะเคียมมองว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของชาวบ้านในชุมชนมากกว่าหน่วยงานรัฐ เนื่องจากสังคม อยู่ใกล้แหล่งทรัพยากร ซึ่งสังคมอยู่ กับทรัพยากรมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หาก อาศัยให้หน่วยงานของรัฐมาดำเนินการเองคงไม่ทันกับ ความเสียหายที่เกิดขึ้นในสังคมชุมชน บ้านเกาะเคียมมีความร่วมมือและ มีการให้ความช่วยเหลือต่อรัฐ ด้านการจัดการประมงมากขึ้น ส่วนในทัศนคติด้านกฎหมายประมงพบว่า สังคมยังมีความรู้่น้อยและยังมองว่ากฎหมายประมงเองยังไม่สามารถบังคับใช้ได้จริงจัง เนื่องจากพบว่าบางกลุ่มยังทำผิดระเบียบอยู่ เช่น การใช้เครื่องมือผิดประเภท การจับสัตว์น้ำในเขตอนุรักษ์ การจับสัตว์น้ำในช่วงฤดู

วางใจ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องส่งเสริมความรู้ทางด้านกฎหมายประมง และจะต้องบังคับกฎหมายอย่างจริงจัง การบูรณาการระหว่างชาวประมงพื้นบ้านประมงพาณิชย์ในการแก้ไขปัญหา ป้องกันความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรประมง

3. ทศนคติเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความต้องการใช้ทรัพยากรประมง

ซึ่งพบว่ากลุ่มชาวบ้านเกาะเคียมส่วนใหญ่แล้ว การทำประมงเป็นทั้งผู้จับและผู้เลี้ยงสัตว์น้ำซึ่ง บางช่วงฤดูกาลก็ออกไปหาปลา ปู หมึก และก็ทำการประกอบการค้าเลี้ยง อยู่ด้วย เช่น การเลี้ยง หอยแมลงภู่ เลี้ยงปลาเก๋า ปลากระพงในกระชัง และส่วนใหญ่จะทำเพื่อเป็นการยังชีพ ส่วนใหญ่สัตว์น้ำที่จับได้จะเป็นกลุ่ม ของปลา ถ้าเป็นการเลี้ยงก็จะเป็นปลา เช่นเดียวกัน ยังพบว่าชุมชนบ้านเกาะเคียม ออกไปหาสัตว์น้ำต่อเดือนมากกว่า 15 ครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชุมชนบ้านเกาะเคียมจะต้องพึ่งพา ทรัพยากรประมงส่วน ใหญ่ หากไม่มีการส่งเสริมอาชีพอื่น หรือสร้างถึงความตระหนักถึงการใช้ ทรัพยากรประมง ในอนาคตอาจจะเกิดความขัดแย้งในการนำทรัพยากรประมงมาใช้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ยัง พบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทรัพยากรประมงเสื่อมโทรมนั้นเนื่องจากแหล่งน้ำที่มีความเสื่อมโทรมซึ่งมาจาก สาเหตุการขยายของชุมชน มีการเพิ่มของฟาร์มเลี้ยง สัตว์น้ำมากขึ้น มีท่าเรือ มีโรงงานอุตสาหกรรม ขยายตอนบนและตอนกลางของพื้นที่ซึ่งมี โอกาสทำให้คุณภาพน้ำบางช่วงได้รับผลกระทบ จาก กิจกรรมดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสัตว์น้ำ หรือสาเหตุสัตว์น้ำที่จับได้จากแหล่งน้ำ ธรรมชาติมีปริมาณลดลงและมีขนาดเล็กลงอันเนื่องมาจากการจับสัตว์น้ำที่มีมากเกินไป ใช้เครื่องมือ ประมงอวนลากที่มีขนาดตาเล็กกว่าที่กฎหมายประมงกำหนด ไว้ จำนวนผู้จับสัตว์น้ำมากขึ้น พื้นที่ทำ การประมงมีการใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย ของเสียจากบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ การวางกระชังมีผลต่อการไหล ของกระแสน้ำ การปล่อยตะกอนเลนลงสู่แหล่งน้ำ การบุกรุกป่าชายเลน แต่สังคมชาวบ้านเกาะเคียม ยังมองว่าวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรที่จะทำให้คงอยู่กับสังคม ชาวบ้านเกาะเคียม ควรที่จะมีการ สร้างปะการังเทียมเพื่อช่วยเพิ่มประชากรสัตว์น้ำ การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการไม่จับสัตว์น้ำ ในช่วงฤดูวางไข่ การ ฟื้นฟูทรัพยากรประมงในการไม่ใช้เครื่องมือการประมงที่ผิดกฎหมาย การฟื้นฟู ทรัพยากรประมงโดยการปลูกป่าโกงกางทดแทนส่วนที่เสื่อมโทรม การปล่อยสัตว์น้ำคืนสู่ธรรมชาติ การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งธรรมชาติ และการฟื้นฟูทรัพยากร ประมงโดยการกำจัดดินเลนในที่ที่เหมาะสม

4. ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

ภาวะหนี้สิน ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน ว่ามีการกู้ยืมเงินจาก แหล่งเงินกู้ ที่ใดเช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน นายทุน รูปแบบ การกู้เพื่อใช้ในการเกษตร หรือใช้นอกภาค การเกษตรซึ่งน่าจะมาจากสาเหตุไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลกลัวเกิดผลกระทบหลังจากให้ข้อมูล ในด้าน บวกและด้านลบ ส่วนแหล่งที่มารายได้ของครัวเรือน ได้จากการประมง ทำสวน ค่าขาย และรับจ้าง โดยเฉพาะชุมชนบ้านเกาะเคี่ยมรายได้ส่วนใหญ่จะเกิดจากการทำประมงเป็นหลักและรับจ้าง และ พบว่ามีการใช้แรงงานในหมู่บ้านมากที่สุด

5. ความคิดเห็นของเกษตรกร

พบว่าปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ น้ำใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งจาก การลงพื้นที่ บ้านเกาะเคี่ยม จะพบว่ามีปัญหาในด้านน้ำจืดที่ใช้บริโภคและอุปโภค ตลอดจนคลอง ชุมชนเกาะเคี่ยม เป็นพื้นที่ที่ทำการเลี้ยงสัตว์น้ำ ขณะที่ยังไปทำ การสำรวจข้อมูลมีปัญหาด้านคลองตื้นเขิน หรือแม้ว่ามี หน่วยงาน ของรัฐเข้าไปช่วยเหลือในการลอกคลอง แต่ปัญหาที่ตามมา คลองก็ยังไม่สามารถใช้ ประโยชน์ได้เนื่องจากการลอกคลองไม่ได้ดำเนินการตลอดทั้งคลอง ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ ชาวบ้านเกาะเคี่ยมไม่สามารถที่จะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังได้ ณ ปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนในการ แก้ไข มีผลกระทบต่อวิถีชีวิต รายได้ ส่วนแหล่งน้ำจืดก็จะมีปัญหาในช่วงฤดูฤดูแล้ง โดยเฉพาะ หน้าแล้ง ชุมชนบ้านเกาะเคี่ยมจะมีปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำจืดในการบริโภคและอุปโภค ควรมีการ แก้ไขจัดการแหล่งน้ำใช้ในชุมชน

จุดอ่อน จุดแข็ง และโอกาสในการจัดการทรัพยากรประมงแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่บ้าน เกาะเคี่ยม อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

จุดแข็ง (ภายใน)

1. มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชายฝั่ง
2. สถานที่ตั้งของหมู่บ้านมีความเหมาะสมในการประกอบอาชีพประมง
3. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจับสัตว์น้ำ
4. มีการคมนาคมสะดวกใกล้แหล่งรับซื้อ

5. การศึกษาและสารธารณะสุขที่ดี
6. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือดี
7. สามารถรับรู้ข่าวสารนวัตกรรมใหม่ที่รวดเร็ว มีเครื่องมือที่ทันสมัย

W จุดอ่อน (ภายใน)

1. ระบบระบายน้ำยังไม่ดีเท่าที่ควร เช่นระบบระบายน้ำคูข้างถนน
2. ไม่มีคูต่อเรือซ่อมบำรุงเรือ
3. ไม่มีการอบรมทรัพย์สินของคนในหมู่บ้าน
4. ไม่มีการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่จับมา
5. ขาดการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพการจับปลา
6. ขาดการเตือนภัยพิบัติ
7. ขาดแหล่งน้ำสาธารณูปโภค
8. เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
9. เกิดการตื้นเขินของคลองในหมู่บ้านทำให้ทำการเลี้ยงปลาในกระชังยากขึ้น
10. ขาดข้อมูลทางข่าวสารหรือเสียงตามสาย
11. ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง
12. ขาดแหล่งเงินทุนหมุนเวียน
13. การตลาดรับซื้อสินค้าสัตว์น้ำยังไม่เป็นระบบ
14. ผู้นำในระดับท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็ง
15. ขาดการสนับสนุนเครื่องมือในการประกอบอาชีพ

โอกาส (ภายนอก)

1. ป้าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์
2. การรวมกลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำ
3. มีหน่วยงานของรัฐสนับสนุน

อุปสรรค (ภายนอก)

1. ความไม่ชัดเจนในระบบการให้สินเชื่อ
2. การรวมกลุ่มที่ไม่ชัดเจน ทำให้การทำงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย
3. ปริมาณน้ำฝนที่มีมากทำให้น้ำฝนลงไปปะปนในน้ำจืดมากทำให้ปลาตาย
4. การประชาสัมพันธ์ทางด้านข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภายนอกยังมีน้อย
5. การใช้เครื่องมือไม่เหมาะสมกับประเภทและชนิดของสัตว์น้ำ
6. การไม่มีเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่
7. การกำหนดการจับสัตว์น้ำคุ้มครอง
8. เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
9. ขาดเครื่องปั้นไฟในหมู่บ้าน
10. ขาดแหล่งเงินทุนหมุนเวียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการขุดลอกคลองให้เสร็จ
2. การรวมกลุ่มทำปลาหนึ่ง (กลุ่มนาร่อง)
3. การรวมกลุ่มทำปลาเค็มแคคเดียว(กลุ่มนาร่อง)
4. การมีแบรนด์สินค้าเป็นของตัวเอง
5. มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งโดยมีการคัดกรองด้วยตนเอง แบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆหลายๆกลุ่ม และมีการจัดการแบบบูรณาการ มีการพูดคุยประสานงานกัน
6. การเพิ่มมูลค่าของสิ่งของเหลือใช้จากสัตว์น้ำ เช่น เปลือกหอยนางรมนำมาบดทำปุ๋ยขาว
7. การแปรรูปสัตว์น้ำที่ไม่ได้ขนาด ที่ยังขายไม่ได้เพื่อเพิ่มมูลค่า
8. การรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่าอาจมีการนำร่องก่อนคือ กลุ่มปลาหนึ่ง
9. ควรมีการจัดระบบของคลองในหมู่บ้านที่ดี มีการเลี้ยงที่เป็นระบบ ลดการจับสัตว์น้ำลง

สภาพปัญหาเดิมของหมู่บ้าน

1. ผู้นำไม่ให้ความเชื่อมั่นลงเงินทุนเพื่อดำเนินการ โครงการกลุ่ม เนื่องจากเคยประสบความล้มเหลว เนื่องจากชาวบ้านขาดจิตสาธารณะทำให้กลุ่มดังกล่าวล้มเหลว

2. ธนาคารและการออกสินเชื่อไม่ชัดเจน ชาวบ้านในกลุ่มไม่เคยเห็นการแจ้งรายละเอียดการจัดการทางการเงินทำให้การดำเนินงานล้มเหลว

3. พ.ศ.2529-2530 มีการรวมกลุ่มเลี้ยงปลาเก๋าทั้งหมด 11 กลุ่ม มีพ่อค้าคนกลางจากฮ่องกงมารับซื้อผลผลิตจนเกิดการฮั้วกันกับพนักงานธนาคาร ทำให้เกิดการขาดทุนของชาวประมงในหมู่บ้าน ทำให้เกิดหนี้สินมากมาย

ฤดูกาลของสัตว์น้ำที่มีตามธรรมชาติ

เดือนมกราคม - มีนาคม

สภาพดินฟ้าอากาศแห้งแล้ง ขาดน้ำจืด ความเค็มสูง

สัตว์น้ำที่พบมากได้แก่ ปลากระบอก ปูม้า หอยกะพง

เดือน เมษายน – กันยายน

มีลมตะวันออกเฉียงใต้ไม่แรง มีลมมรสุม

สัตว์น้ำที่พบมากได้แก่ ปลาเก๋า กุ้งเคย หอยนางรม

เดือนตุลาคม – ธันวาคม

สัตว์น้ำที่พบมากได้แก่ ปลาทุบ ปลาจวด

สัตว์น้ำที่พบได้ทั้งปีได้แก่ กุ้งขาว กุ้งแชบ๊วย ปลากระบอก

การกำหนดยุทธศาสตร์จะมี 3 ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูระบบนิเวศน์ และปัญหาแหล่งประมงทะเล และเพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. ยุทธศาสตร์เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้แหล่งเพาะเลี้ยง และทุกแหล่งทรัพยากร และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลผลิตสัตว์น้ำให้มีคุณภาพ ความปลอดภัยมาตรฐานสากล

สรุปผลการศึกษา

1. ชุมชนบ้านเกาะเคียมส่วนใหญ่จะทำอาชีพประมงในรูปแบบทั้งจับและเลี้ยง
2. ชุมชนบ้านเกาะเคียมเข้าใจถึงปัญหาที่ทำให้ทรัพยากรประมงลดลง เช่น การจับสัตว์น้ำที่มากเกินไป, ใช้ประเภทเครื่องมือที่ไม่เหมาะสม, มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ธรรมชาติ, การปล่อยดินเลนจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำ ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำ สารเคมีก็เพิ่มขึ้น
3. ชุมชนบ้านเกาะเคียมเข้าใจถึงการแก้ปัญหา ไม่จับสัตว์น้ำในช่วงฤดูวางไข่ การสร้างแนวปะการังเทียม การปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติม การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดดินเลน ไม่ใช่เครื่องมือผิดกฎหมายหรือไม่เหมาะสมกับชนิดของสัตว์น้ำ
4. ชุมชนบ้านเกาะเคียมมีการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ 3 ด้าน ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย
 - 4.1 ยุทธศาสตร์ความยั่งยืนของทะเลและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
 - 4.2 ยุทธศาสตร์ในการเพิ่มจำนวนของสัตว์น้ำในแหล่งเลี้ยง และแหล่งธรรมชาติ
 - 4.3 ยุทธศาสตร์ในการผลิตสัตว์น้ำให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐานปลอดภัยต่อ

ผู้บริโภคร

เอกสารอ้างอิง

- กรมประมง. 2551. ยุทธศาสตร์กรมประมง พ.ศ. 2552-2555. กรุงเทพฯ, กรมประมง
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2537. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์ - เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- กัญญาณัฐ สุนทรประสิทธิ์. 2544. การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตเพื่อการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สำคัญในอ่างเก็บน้ำเขื่อนเขาแหลมจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาวิชา การจัดการประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกสศิณีย์ แท่นนิล. 2544. การจัดการทรัพยากรประมงที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในอ่างเก็บน้ำรัชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี . วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการประมง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จินตนา บุญทองช่วย. 2550). การบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอ่างเก็บน้ำเขื่อนแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชมรมอนุรักษ์น้ำพาน. มปป. รายงานแผนแม่บทในการพัฒนาอ่างน้ำพาน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี : ชมรมอนุรักษ์น้ำพานอำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี.
- วราพร วงษ์ศิริวรรณ. 2546. พฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงของของชาวประมงในบริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิทัศน์ จันท์โพธิ์ศรี, กิ่งแก้ว เกษโกวิท, สุกัลักษณ์ โคตรคง และประเสริฐ ถาวรคุณสถิต. 2540. บทบาทชุมชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงในชุมชนอีสาน : กรณีศึกษา. โครงการวิจัยประเภททุนอุดหนุนทั่วไป,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วุฒิชัย ช้อนทอง. 2547. การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนของเกษตรกรในพื้นที่เขื่อนแม่กวางอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาการส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมพร อิศวิลานนท์ . 2538. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : หลักและทฤษฎี .

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, นนทบุรี : พิมพ์ครั้งที่ 1 , เลิศชัยการพิมพ์ปากเกร็ด.

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 9 (อุดรธานี). 2550. รายงานผลการดำเนินงาน โครงการเสริมสร้าง

ศักยภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ลุ่มน้ำห้วยหลวง

จังหวัดอุดรธานี ปีงบประมาณ 2550. อุดรธานี : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 9 (อุดรธานี).

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ภาคผนวก ก

ตารางผนวกที่ 1 ลักษณะข้อมูลส่วนตัวของประชากร

ปัจจัย		ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	70.70
	หญิง	29.30
2. ช่วงอายุ	25-30 ปี	6.70
	36-45 ปี	36.00
	46-55 ปี	24.00
	มากกว่า 55 ปี	33.30
3. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	77.30
	มัธยมศึกษาตอนต้น	8.00
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช	5.30
	อนุปริญญา/ปวส	2.70
	ปริญญาตรี	2.70
	อื่นๆ	4.00
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	1 คน	1.3
	2 คน	5.3
	3 คน	9.3
	4 คน	22.7
	5 คน	22.7
	6 คน	24
	7 คน	8
	8 คน	2.7
	9คน	1.3
	10คน	2.7

ตารางผนวกที่ 1 ลักษณะข้อมูลส่วนตัวของประชากร (ต่อ)

ปัจจัย		ร้อยละ
5. ภูมิลำเนา	ดั้งเดิม	84.00
	ย้ายมาจากที่อื่น	16.00
6. การย้ายถิ่น	แบบถาวร	20.30
	แบบครึ่งคราว	16.20
	ไม่มี	63.50
7. สาเหตุการย้ายถิ่น	ย้ายตามคู่สมรส	24.00
	ต้องการเปลี่ยนอาชีพ	4.00
	ไปศึกษาต่อ	1.30
	ไม่คิดย้ายถิ่น	70.70
8. การคิดย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย	คิด	0.00
	ไม่คิด	100.00
9. ความสัมพันธ์ในครอบครัว	หัวหน้าครอบครัว	71.6
	ภรรยา	14.9
	ลูก/ลูกเขย/ลูกสะใภ้	8.1
	พ่อ/แม่/พ่อตา/แม่ยาย	4.1
	อื่นๆ	1.4
	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	5.3
10. สาเหตุที่คิดย้ายถิ่น	การแต่งงาน/ครอบครัว	6.7
	ไม่คิดย้ายถิ่น	88
	ทำสวน	5.6
11. อาชีพหลัก	ทำการประมง	63.9
	รับจ้าง	11.1
	ค้าขาย	15.3
	อื่นๆ	4.2

ตารางผนวกที่ 1 ลักษณะข้อมูลส่วนตัวของประชากร (ต่อ)

ปัจจัย		ร้อยละ
12. อาชีพเสริม	ทำสวน	11.6
	ทำการประมง	36.2
	รับจ้าง	31.9
	ค้าขาย	14.5
	อื่นๆ	5.8
13. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	22.7
	5,000 – 10,000 บาท	48.0
	10,000 – 15,000 บาท	24.0
	15,000 – 20,000 บาท	2.70
	สูงกว่า 20,000 บาท	2.70

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตารางผนวกที่ 2 ทศนคติของกลุ่มเป้าหมายต่อการจัดการทรัพยากรประมง

ปัจจัย	ร้อยละ				
	น้อย มาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. การจัดการทรัพยากรประมงที่ต้องรับผิดชอบ	8.0	9.3	22.7	45.3	14.7
2. การจัดการประมงเป็นหน้าที่ของรัฐ	5.3	13.3	18.7	38.7	24.0
3. การจัดการประมงเป็นหน้าที่ของทุกคน	4.0	2.7	13.3	54.7	25.3
4. การช่วยเหลือต่อรัฐด้านการจัดการประมง	5.3	4.0	16.0	48.0	26.7
5. การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประมง	9.3	8.0	25.3	38.7	18.7
6. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายประมง	14.7	20.0	30.7	21.3	13.3
7. กฎหมายประมงมีผลต่อการจัดการทรัพยากรด้านประมง	5.3	4.0	22.7	49.3	18.7
8. การปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยกฎหมายประมง	1.3	9.3	18.7	45.3	25.3
9. จำนวนครั้งที่จับสัตว์น้ำ ใน 1 เดือน	2.7	4.0	5.3	57.3	30.7
10. พื้นที่ทำการประมงมีการจัดใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย	2.7	16.0	13.3	46.7	21.3
11. ขอบเสียจากบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำต่อปริมาณสัตว์น้ำ	4.0	0.0	22.7	50.7	22.7
12. การวางกระชังมีผลต่อการไหลของกระแสน้ำและกีดขวางการคมนาคม	6.7	13.3	22.7	38.7	18.7
13. การปล่อยตะกอนเลนลงสู่แหล่งน้ำทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน	2.7	5.3	26.7	40.0	25.3
14. การกำจัดของเสียและขยะในชุมชนถูกวิธี	5.3	12.0	25.3	40.0	17.3
15. การจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างฟาร์มและชุมชน	20.0	16.0	25.3	25.3	13.3
16. การนุกรุกป่าชายเลนเพื่อการสร้างบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ	14.7	22.7	18.7	29.3	14.7
17. การสร้างปะการังเทียมเพื่อช่วยเพิ่มปริมาณประชากรสัตว์น้ำ	2.7	14.7	18.7	38.7	25.

ตารางผนวกที่ 3 ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความต้องการใช้ทรัพยากร

ปัจจัย		ร้อยละ
1. ประเภทของการประมง	จับสัตว์น้ำ	13.50
	เลี้ยงสัตว์น้ำ	23.00
	ทั้งจับและเลี้ยงสัตว์น้ำ	62.20
2. ลักษณะการทำประมง	ยังชีพ	84.70
	เชิงพานิชย์	12.50
3. ประเภทสัตว์น้ำที่จับในปัจจุบัน	กุ้ง	2.70
	หอย	2.70
	ปลา	91.90
	อื่นๆ	2.70
4. ประเภทสัตว์น้ำที่เลี้ยงในปัจจุบัน	กุ้ง	2.70
	หอย	10.70
	ปลา	84.00
	อื่นๆ	2.70
5. จำนวนครั้งที่จับสัตว์น้ำ ใน 1 เดือน	ไม่เกิน 5 ครั้ง	6.80
	5-10 ครั้ง	6.80
	10-15 ครั้ง	11.00
	มากกว่า 15 ครั้ง	75.30
	ไม่เกิน 5 ครั้ง	4.20
	5-10 ครั้ง	7.00
	10-15 ครั้ง	14.10
	มากกว่า 15 ครั้ง	74.60

ตารางผนวกที่ 4 ทศนคติเกี่ยวกับการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง

ปัจจัย	ร้อยละ				
	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ทรัพยากรประมงที่มีปริมาณลดลงเนื่องจากแหล่งน้ำเสื่อมโทรม	4.00	1.30	13.30	53.30	28.00
2. สัตว์น้ำที่จับได้จากแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีปริมาณลดลงและมีขนาดเล็กลง	4.00	10.70	25.30	46.70	17.30
3. สัตว์น้ำที่จับได้มีขนาดเล็กลงเนื่องจากใช้เครื่องมือประมงที่มีตาอวนขนาดเล็กกว่าที่กฎหมายกำหนด	5.30	8.00	25.30	38.70	22.70
4. ปริมาณสัตว์น้ำที่ได้จากฟาร์มเลี้ยงมีปริมาณมากขึ้นเนื่องจากการขยายกำลังการผลิตอย่างกว้างขวางแต่ต้องเลี้ยงกับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม	4.00	4.00	26.70	46.70	18.70

ตารางผนวกที่ 5 ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูทรัพยากรประมง

ปัจจัย	ร้อยละ				
	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยไม่จับปลาในฤดูวางไข่	5.3	12.0	20.0	41.3	21.3
2. การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยไม่ใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย	10.7	12.0	21.3	36.0	20.0
3. การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการปลูกป่าโกงกางทดแทนส่วนที่เสื่อมโทรม	4.0	5.3	25.3	44.0	21.3
4. การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยการบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ	8.0	17.3	18.7	41.3	14.7
5. การฟื้นฟูทรัพยากรประมง โดยการบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่ธรรมชาติ	10.7	13.3	20.0	36.0	20.0
6. การฟื้นฟูทรัพยากรประมง โดยการกำจัดดินเลนในที่ที่เหมาะสม	22.7	9.3	14.7	42.7	10.7

ตารางผนวกที่ 6 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัย		ร้อยละ
1. แหล่งจ้างแรงงาน	ภายในหมู่บ้าน	82.70
	ภายนอกหมู่บ้านแต่ตำบล	
	เดียวกัน	4.00
	ต่างตำบลแต่อำเภอเดียวกัน	4.00
	อำเภออื่นภายในจังหวัด	2.70
	จังหวัดอื่นๆ	6.70
2. ด้านสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรชุมชน	กองทุนหมู่บ้าน	18.10
	กลุ่มออมทรัพย์	5.60
	คณะกรรมการหมู่บ้าน	1.40
	อื่นๆ	73.60
3. ด้านการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ส่วนตัว	ไม่มีปัญหา	76.00
	มีปัญหา	24.00
4. แหล่งน้ำในหมู่บ้านใช้ในการดำรงชีวิต	เพื่อใช้อุปโภค	77.30
	เพื่อใช้บริโภค	5.30
	คมนาคม	4.00
	อื่นๆ	13.30
5. การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อพัฒนาการเกษตรในชุมชน	รัฐให้การสนับสนุนด้าน	80.00
	เงินทุน	
	สนับสนุนด้านวิชาการ	5.30
	อบรมด้านพัฒนาการเกษตร	4.00
	ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม/การ	8.00
	จัดการองค์กร	
อื่นๆ	2.70	

ภาคผนวก ข

ภาพผนวกที่ 1 ว่าที่พันตรี ผศ.ดำรงค์ โลหะลักษณะพิเศษ อธิบายเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลเกี่ยวกับโครงการนี้

ภาพผนวกที่ 2 นายบุญศรีน พรเดชอนันต์ ประมงอำเภอกันตังร่วมเป็นวิทยากรในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ประมง ชุมชนบ้านเกาะเคี่ยม อ.กันตัง จ.ตรัง

ภาพผนวกที่ 3 นางสาวอรุณี มานะกล้า นักวิชาการชำนาญการสำนักงานประมงจังหวัดตรังร่วมเป็นวิทยากรในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ประมง ชุมชนบ้านเกาะเคี่ยม อ.กันตัง จ.ตรัง

ภาพผนวกที่ 4 นายวิสิฐ ตั้งปอง นายอำเภอกันตัง ร่วมฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ประมง

ภาพผนวกที่ 5 นายสมวงศ์ ทองชู รองนายก อบต.กันตัง ได้ร่วมฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ประมง

ภาพผนวกที่ 6 ชาวบ้านชุมชนบ้านเกาะเคี่ยม อ.กันตัง จ.ตรัง ร่วมทำแบบสอบถาม

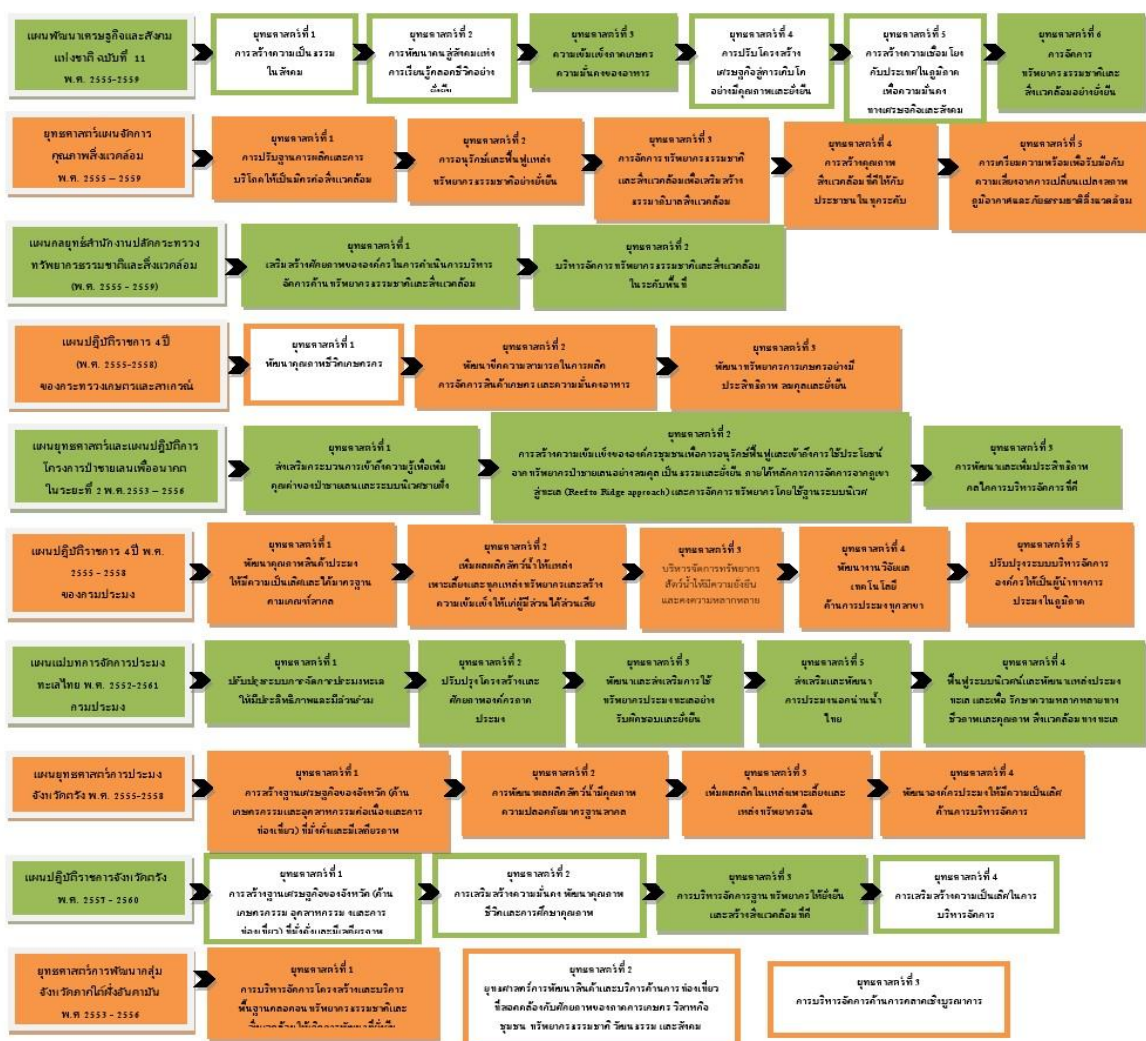
ภาพผนวกที่ 7 ชาวบ้านชุมชนบ้านเกาะเคี่ยม อ.กันตัง จ.ตรัง และผู้จัดทำโครงการร่วมแลกเปลี่ยน
ความคิดความเห็น

ภาพผนวกที่ 7 ชาวบ้านชุมชนบ้านเกาะเดียม อ.กันตัง จ.ตรัง และผู้จัดทำโครงการร่วมแลกเปลี่ยน
 ความความคิดเห็น (ต่อ)

ส่วนที่ 2

ผังยุทธศาสตร์บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมงในภาพรวม

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง
ผังยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559
(ที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดการทรัพยากรประมง)

วิสัยทัศน์

“สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

พันธกิจ

1. สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม

2. พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง

3. พัฒนาศูนย์การผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

4. สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

ให้ความสำคัญกับการดูแลและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรอย่างรู้คุณค่าเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำรวมถึงเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกรเพื่อลดผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรี รวมถึงสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพในครัวเรือน ชุมชนและประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้กับภาคเกษตรโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น

กรอบในการพัฒนาภาคเกษตรให้เกิดความยั่งยืนที่ครอบคลุมทั้งการเกษตรเพื่อพึ่งพาตนเอง การเกษตรในเชิงพาณิชย์ และการเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

1. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน

1.1. รักษา ป้องกัน และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตร

1.2. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร

1.3. ฟื้นฟูและส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีของชุมชน โดยเฉพาะวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมทางการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อช่วยสร้างความ สมดุลและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2. การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

2.1. ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสัตว์น้ำ ที่สามารถ เจริญเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก และส่งเสริมบทบาท ของเกษตรกรในการพัฒนาสัตว์น้ำ

2.3. ปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง เช่น ศูนย์เครื่องจักรกล การเกษตรหรือศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในระดับชุมชน เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการ ผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.4. ส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสม กับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ และสนับสนุนการทดลองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีพันธุวิศวกรรม เป็นต้น เพื่อให้มี องค์ความรู้ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของโลกในระยะต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูดูแลฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ กับการใช้อย่างตระหนักรู้คุณค่าบริหารจัดการอย่างดี สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและ ความขัดแย้งในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและคำนึงถึงต้นทุนสิ่งแวดล้อมของประเทศ การควบคุมและลดมลพิษเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน และการพัฒนาระบบการ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรม รวมทั้ง การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.1. คุ้มครอง ป้องกัน รักษา ฟื้นฟูเขตอนุรักษ์ โดยอนุรักษ์พื้นที่เปราะบางที่มี ความสำคัญเชิงนิเวศ

1.2. พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และการจัดการองค์ความรู้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูล ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรชายฝั่ง ป่าชายเลน แหล่งน้ำ เผยแพร่ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่องทุกปีผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่น ๆ

1.3. วางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยพัฒนาระบบการจัดการร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ทั้งด้านการอนุรักษ์ การท่องเที่ยว และการพัฒนาฟื้นฟูทรัพยากรประมง ผลักดันยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล บรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติที่รุนแรงและการกัดเซาะชายฝั่ง โดยส่งเสริมการปลูกป่าชายเลน ฟื้นฟูแนวปะการัง อนุรักษ์แหล่งหญ้าทะเล และสาหร่ายทะเล ส่งเสริมการจัดการพื้นที่ชายฝั่งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและการทำประมงชายฝั่งอย่างยั่งยืน ปรับปรุงการออกแบบและมาตรฐานการก่อสร้างเขตชุมชน อุทยานกรรม และโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายฝั่ง โดยคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสมุทรศาสตร์และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในภาพรวม รวมทั้งให้มีการวางแผนระยะยาวเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของน้ำทะเล ที่จะส่งผลกระทบต่อเมืองและพื้นที่ชายฝั่ง

2. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ

2.1. พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยสนับสนุนแนวทางการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเชิงอนุรักษ์และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ภายใต้หลักการคนอยู่ร่วมกับระบบนิเวศอย่างเกื้อกูล สนับสนุนสิทธิของชุมชนบทบาทของปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพึ่งตนเองสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบนิเวศเพื่อให้ชุมชนเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และสนับสนุนให้ชุมชนสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดทำฐานข้อมูลระดับชุมชน โดยร่วมกับองค์กรท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมระบบการจัดการที่เคารพสิทธิทางปัญญาคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และปกป้องทรัพยากรของชุมชน

2.2. สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมและ พัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน โดย สนับสนุนการจัดการเชิงพื้นที่ พัฒนากลไกการจัดการร่วมที่ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งการจัดตั้งสภาสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่นเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพัฒนาของภาครัฐที่ อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชนในทุกขั้นตอน บนพื้นฐานขององค์ความรู้ ข้อมูลที่ถูกต้องเปิดเผย โปร่งใส สามารถเข้าถึง ได้อย่างเท่าเทียม เสริมสร้างบทบาทของสื่อมวลชนในการสร้างความตระหนักรู้และความตื่นตัวของสาธารณชนในการดูแลคุ้มครองทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมของประเทศ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการบริหารจัดการน้ำ และมลพิษทางน้ำ การจัดการขยะและของเสียอันตราย รวมทั้งการจัดการภัยพิบัติ

2.3. ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่อลดความขัดแย้งแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน รวมทั้งจัดทำกฎหมายรองเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม เพิ่มบทลงโทษต่อผู้บุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบการยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมตั้งแต่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การคุ้มครองสิทธิชุมชน การพิสูจน์ความเสียหาย และการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

2.4. ปรับนโยบายการลงทุนภาครัฐให้เอื้อต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยไม่ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีมาตรการควบคุมการใช้พื้นที่ตามนโยบายส่งเสริมพืชเศรษฐกิจไม่ให้เกิดการบุกรุกทำลายพื้นที่อนุรักษ์และระบบนิเวศที่เปราะบาง สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินมูลค่าที่แท้จริงและมูลค่าในอนาคดของทรัพยากรธรรมชาติในการทำหน้าที่ของระบบนิเวศปรับปรุงกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ และผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงสุขภาพ พัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินความคุ้มค่าของโครงการลงทุนที่คิดรวมต้นทุนการใช้หรือสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ การก่อมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิง

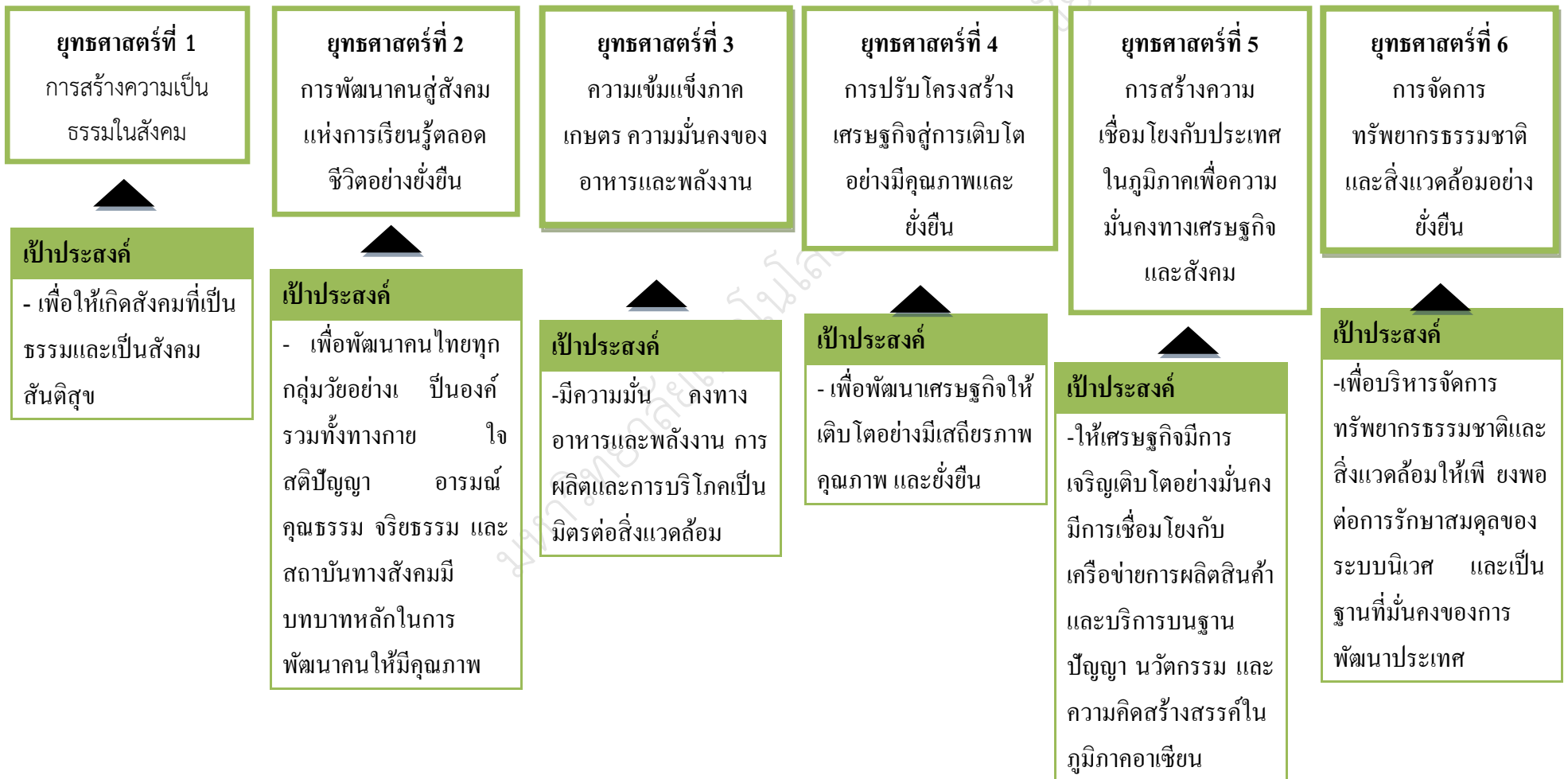
2.5. ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิรูปการบริหารจัดการงบประมาณของประเทศ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและลดการก่อมลพิษ ตามแนวทางการปฏิรูประบบภาษีเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมให้เป็นรูปธรรม เช่น พิจารณาเก็บภาษีการปล่อยมลพิษ ภาษีหรือค่าธรรมเนียมในการใช้สินค้าที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภาษีสารเคมี เป็นต้น และนำรายได้จากภาษีและค่าธรรมเนียมดังกล่าวมาสนับสนุนการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษ และส่งเสริมการผลิตที่ยั่งยืน

2.6. สร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจจากทรัพยากรพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการอนุรักษ์ การวิจัยและพัฒนาพันธุกรรมท้องถิ่นและพืชพื้นบ้าน เพื่อสร้างนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มและเป็นเอกลักษณ์ของประเทศ ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งกำเนิดทรัพยากรที่ใช้ร่วมด้วยสนับสนุนการนำกลไกใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในเวทีประชาคมโลกมาปรับใช้เพื่อสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนและภาคที่เกี่ยวข้องในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม

2.7. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างบูรณาการ โดยส่งเสริมและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้ง จัดให้มีระบบการศึกษาวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการวิจัยร่วมระหว่างนักวิชาการและชุมชนท้องถิ่นเพื่อเชื่อมโยงภูมิปัญญาในพื้นที่กับวิชาการสมัยใหม่ และพัฒนาเทคโนโลยีและระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล เพื่อศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับนโยบายไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและลดความขัดแย้งเชิงนโยบายระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์

ผังยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559
(ที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดการทรัพยากรประมง)

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

ผังยุทธศาสตร์แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2559

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์

ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรม สมดุล มีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน

วัตถุประสงค์

1. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรม สมดุล มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน และการพัฒนาอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. เพิ่มขีดความสามารถของภาคีการพัฒนา เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ
3. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับฐานการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นการกำหนดและส่งเสริมนโยบายที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนรวมถึงการเตรียมพร้อมต่อมาตรการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับการค้า

1. การส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน
2. การปรับฐานการผลิตภาคเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. การปรับฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
4. การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5. การพัฒนามาตรฐานสาธารณสุขปโภคพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

6. การจัดการพลังงานหมุนเวียนอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ติดตาม และตรวจสอบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มประสิทธิภาพและบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี และการพัฒนาองค์ความรู้และการส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่า

1. การสงวนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (ระบบนิเวศภูเขา ระบบนิเวศป่าไม้ ระบบนิเวศเกษตรระบบนิเวศพื้นที่แห้งแล้งกึ่งชื้น ระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน ระบบนิเวศทะเลและชายฝั่ง และระบบนิเวศเกาะ)

2. การฟื้นฟูและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล

มุ่งเน้นการส่งเสริมความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม ลดข้อขัดแย้งจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสร้างโอกาสให้แก่คนยากจนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน การเยียวยาปัญหาวิกฤติสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจหน้าที่การพัฒนาระบบการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาฐานข้อมูลและความเชื่อมโยงของฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบต่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์

1. การจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2. การจัดสรรทรัพยากรน้ำอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

3. การจัดสรรความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

4. การจัดสรรทรัพยากรแร่อย่างเป็นธรรมและยั่งยืนและ

5. การจัดการพื้นที่วิกฤติสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ

มุ่งเน้นการป้องกันและลดมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด และการกระจายอำนาจในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม

1. การจัดการมลพิษ (คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ ขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายชุมชนและอุตสาหกรรม)
2. การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน (พื้นที่สีเขียวและภูมิทัศน์) และ
3. การจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติ แหล่งธรณีวิทยาแหล่งศิลปกรรม และแหล่งมรดกทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

มุ่งเน้นการสร้างศักยภาพและความพร้อมของทุกภาคส่วนในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากภัยธรรมชาติและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงความร่วมมือในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและรักษาความมั่นคงในการพัฒนาประเทศในทุกระดับ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

1. การสร้างความพร้อมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ
2. การวางรากฐานสู่การพัฒนาแบบปล่อยคาร์บอนต่ำ

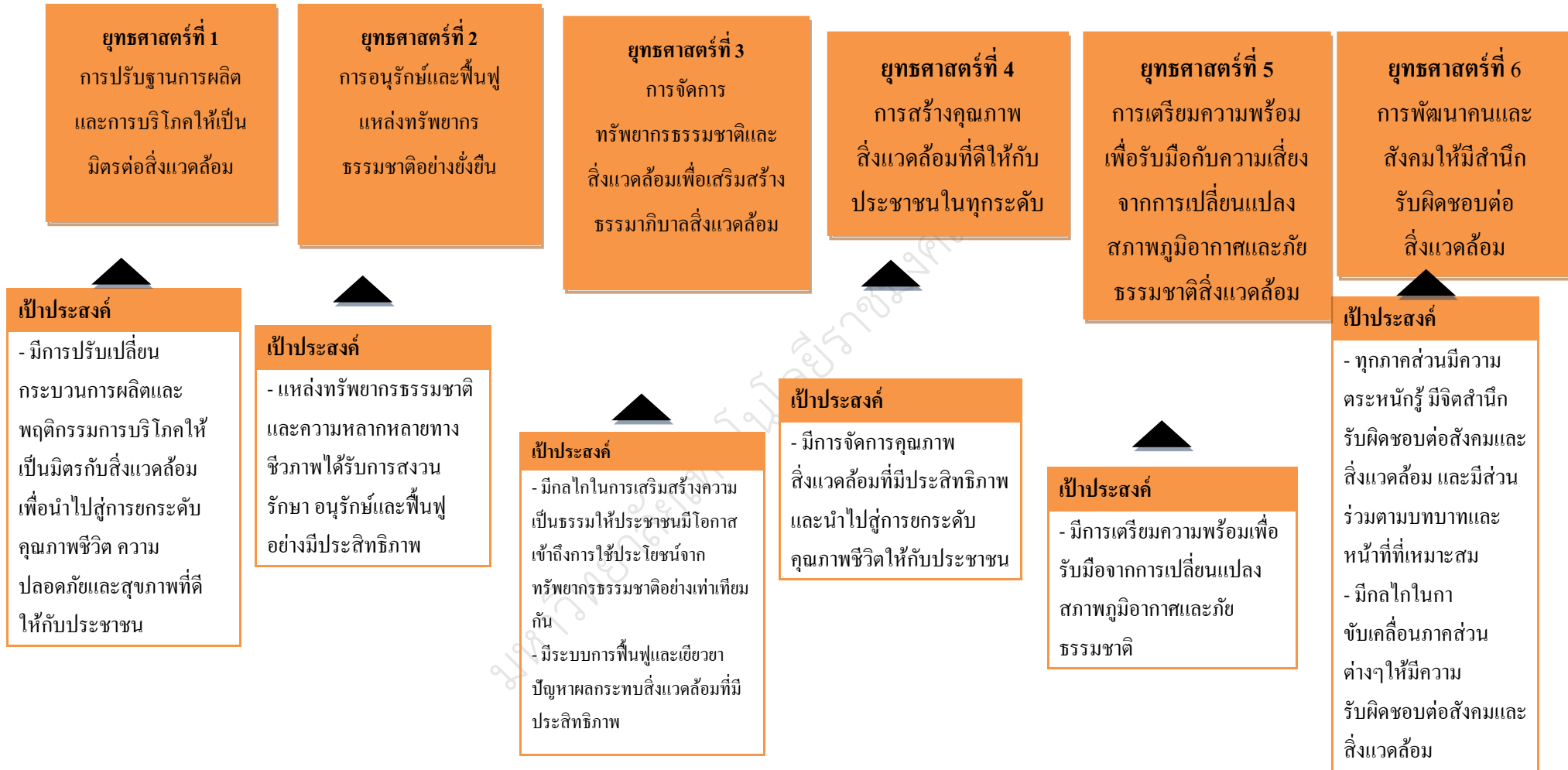
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาคนและสังคมให้มีสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นการสร้างรากฐานให้ประชาชนในสังคมไทยมีวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของความรู้ที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พร้อมกับสร้างความตระหนักในบทบาทตามภารกิจหน้าที่ และเสริมสร้างศักยภาพของทุกภาคส่วนในการร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างเหมาะสม

1. การสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาและกระตุ้นบทบาทของภาคีเครือข่ายในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผังยุทธศาสตร์แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2559

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

แผนกลยุทธ์สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. 2555 - 2559

วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นอำนวยความสะดวกให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อประชาชน

พันธกิจ

1. อำนวยความสะดวกการบริหารราชการของกระทรวง
2. พัฒนา กลไก เครื่องมือ สำหรับการบริหารจัดการ
3. ประสานและดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่

โดยการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างศักยภาพขององค์กรในการดำเนินการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1.1. ปรับปรุงโครงสร้าง กลไกการบริหารจัดการ และระเบียบปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ
- 1.2. พัฒนาองค์ความรู้ ระบบสารสนเทศและนำเทคโนโลยีเหมาะสมมาใช้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก บริหารและการให้บริการ

1.3. เพิ่มประสิทธิภาพการประสานความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับและระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่

- 2.1. พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการบริหารจัดการและการให้บริการ
- 2.2. ส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายการอนุรักษ์ พื้นฟูใฝ่ระวัง ดูแล รักษา ติดตาม กำกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผังยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. 2555 - 2559

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

แผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี พ.ศ. 2555-2558

ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิสัยทัศน์

เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีความมั่นคงด้านอาหาร เป็นฐานสร้างรายได้ให้แผ่นดิน

พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความมั่นคง ด้านอาหารและพลังงานอย่างเหมาะสมและยั่งยืนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และมีมาตรฐานปลอดภัยต่อผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ
3. ส่งเสริมให้มีการจัดสรรทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร และโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างพอเพียง มีประสิทธิภาพยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมให้มีการวิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสม

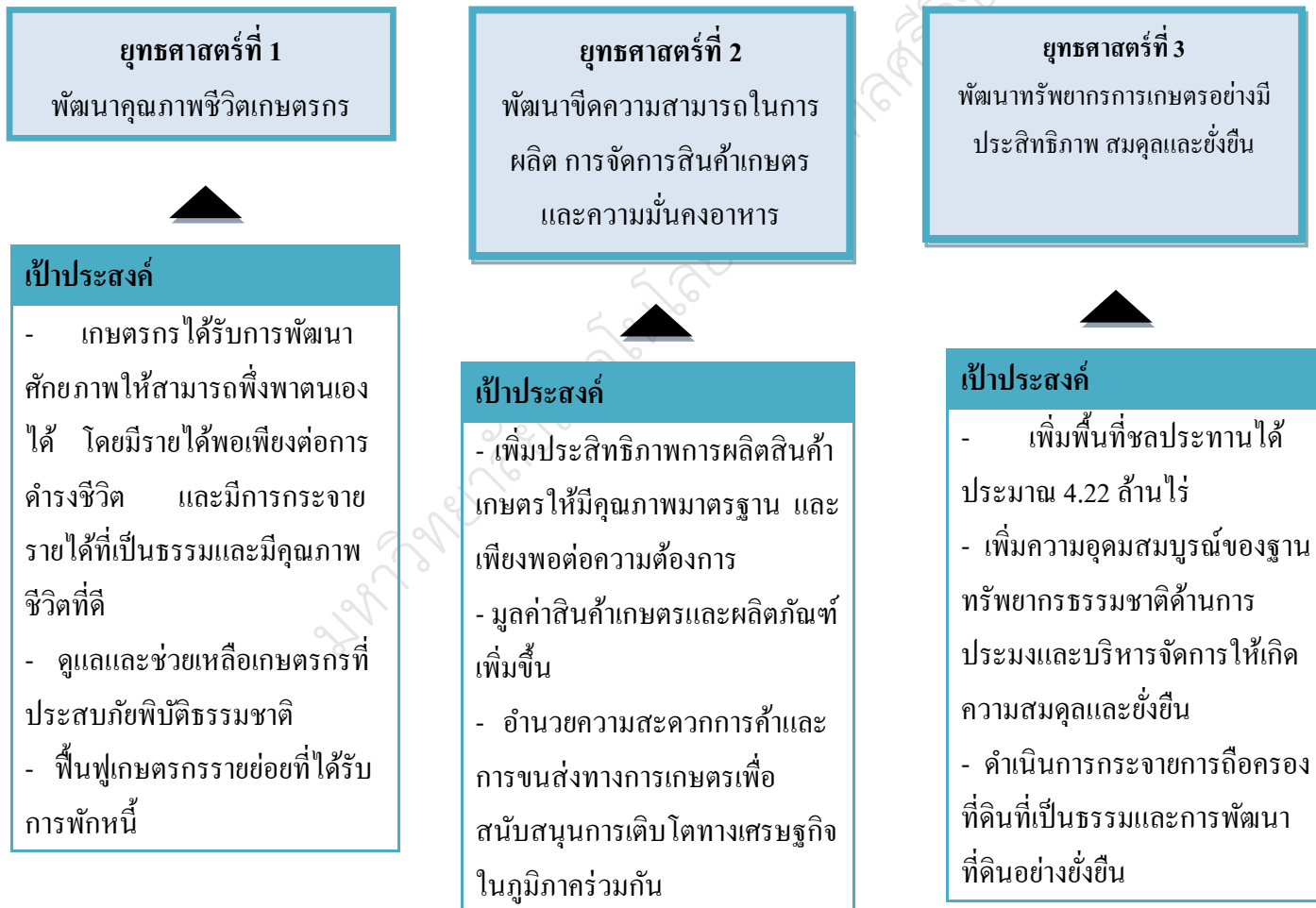
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตร และความมั่นคงอาหาร

2.1 วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ และเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการประมงในทุกระดับรวมทั้งพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าประมงให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสถานะโลกร้อน กฏ ระเบียบ ข้อกำหนดต่างๆ ทั้งภายในและระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมายขาดการรายงานและไร้การควบคุมให้สามารถทำประมงอย่างมีความรับผิดชอบเพื่อรักษาสมดุลของการผลิตและการใช้ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน

3.1. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรประมงที่เสื่อมโทรม โดยการสนับสนุนการทำประมงที่ถูกต้อง รวมทั้งสนับสนุนการทำปะการังเทียมในพื้นที่เหมาะสม

ผังยุทธศาสตร์ปฏิบัติราชการ 4 ปี พ.ศ. 2555-2558
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการโครงการป่าชายเลนเพื่ออนาคตในระยะที่ 2

พ.ศ.2553 – 2556

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

วิสัยทัศน์

ประเทศไทยมีธรรมาภิบาลการจัดการนิเวศชายฝั่งเพื่อความยั่งยืนมั่นคงของชุมชนและความหลากหลายทางชีวภาพ

พันธกิจ

เสริมสร้างความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนและเป็น กลไกประสานขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดปฏิบัติและการเรียนรู้การพัฒนานโยบายและธรรมาภิบาลการจัดการระบบนิเวศชายฝั่งอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมกระบวนการเข้าถึงความรู้เพื่อเพิ่มคุณค่าของป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่ง

เป็นการมุ่งเน้นความสำคัญของการพัฒนา ระบบการจัดการความรู้ ในด้านการอนุรักษ์ ป่าชายเลน และการจัดการป่าชายเลน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทั้งในระดับประชาชนทั่วไป นักวิชาการ นักพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งกลุ่มผู้หญิง เยาวชน เครือข่ายภาคประชาสังคม และกลุ่มผู้เสียโอกาสทางสังคม ให้มีความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการปกป้องคุ้มครองระบบนิเวศป่าชายเลน รวมตลอดจนส่งเสริมการนำมาตรการและแรงจูงใจด้าน เศรษฐศาสตร์มาใช้ในการสนับสนุนการเพิ่มคุณค่าของป่าชายเลนที่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นหรือกลุ่มผู้ใช้ทรัพยากร โดยตรง

1. การพัฒนานโยบายแห่งชาติด้านป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งแบบบูรณาการ และคำนึงถึงแนวทางการจัดการเชิงพื้นที่ โดยการผลักดันให้มีการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานในระดับต่างๆ เพื่อร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์ /นโยบายด้านการป่าชายเลนของประเทศที่มี ครอบคลุมทั้งในมิติการสงวน/คุ้มครอง การอนุรักษ์/ฟื้นฟู การใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ /สังคม รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการบริหารจัดการที่ดี และสามารถนำนโยบายไปแปลงสู่แผนยุทธศาสตร์ระดับท้องถิ่นได้

2. การเสริมสร้างงานวิจัยและพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยส่งเสริมการวิจัยแบบสหวิทยาการ และมีการผสมผสานงานวิจัยพื้นฐาน งานวิจัยประยุกต์ และงานวิจัยเชิงพัฒนา /สร้างนวัตกรรมเพื่อการจัดการป่าชายเลนและต้องส่งเสริมการนำงานวิจัยไปใช้งานหรือการนำร่องในระดับพื้นที่ ทั้งนี้ให้มีการบูรณาการความรู้ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และความรู้ด้านสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ส่งเสริมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการจัดการป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่ง โดยให้ความสำคัญกับการใช้งานเวทีสาธารณะเพื่อส่งเสริมความรู้ และการสร้างภาคีเครือข่ายในการเข้าถึงความรู้อย่างมีคุณภาพ

4. สร้างพื้นที่เรียนรู้เพื่อส่งเสริมการนำความรู้ไปต่อยอดหรือขยายผลโดยการพัฒนาความสามารถของชุมชนในการสร้างพื้นที่เรียนรู้เพื่อการปฏิบัติจริงและสามารถถ่ายทอดความรู้ /ทักษะประสบการณ์ที่เกิดขึ้นให้กับผู้สนใจได้นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

5. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน เช่น การจ่ายค่าตอบแทนคุณค่าระบบนิเวศอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน เพื่อให้ชุมชนมีการเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับการดำเนินกิจกรรมในการจัดการป่าชายเลนโดยชุมชนเอง และเป็นการสร้างศักยภาพของป่าชายเลนในการต่อยอดจนการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลน

6. การจัดทำสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ให้เข้าถึงประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรภาคประชาสังคมอย่างกว้างขวาง โดยเน้นการพัฒนาสื่อที่สามารถถ่ายทอดให้กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันมีความสนใจและสามารถความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าถึงสื่อเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อันเป็นการเสริมคุณค่าของการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนอย่างสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน ภายใต้หลักการการจัดการจากภูเขาสู่ทะเล (Reef to Ridge approach) และการจัดการทรัพยากรโดยใช้ฐานระบบนิเวศ

ให้ความสำคัญกับการบูรณาการกลไกการสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการระบบชายฝั่งและป่าชายเลนในระดับท้องถิ่น ที่ผสมผสานทั้งองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างกลมกลืน รวมทั้งยกระดับความร่วมมือสู่การเป็น

องค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง สมาชิกในชุมชนมีบทบาทสนับสนุนกิจกรรมอย่างแข็งขัน มีกฎระเบียบของชุมชนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน อีกทั้งมีกลไกการปรึกษาหารือระหว่างชุมชนต้นน้ำและปลายน้ำในด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรในชุมชน รวมตลอดจนต้องมีการยกระดับกลุ่มองค์กรชุมชนและกลุ่มอาชีพต่างๆ ในการเข้าถึงการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพที่สอดคล้องกับศักยภาพทรัพยากรและทุนทางสังคม

กลยุทธ์ที่ 1. การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนเพื่อการจัดการป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งแบบมีส่วนร่วม

ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถในการจัดการป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งของชุมชน องค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นการจัดการความรู้และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการปฏิบัติ เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผลการปฏิบัติสู่พื้นที่อื่นต่อไป รวมทั้งต้องมีความพยายามอย่างจริงจังในการผลักดันให้ภาคีในท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับท้องถิ่นในการจัดการป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่ง โดยต้องสนับสนุนความร่วมมือในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และให้มีการพัฒนาความรู้ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เพื่อพัฒนางานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

1.1. อบรมและเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งเน้นการจัดการจัดทำแผนการอบรมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งการประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น ต้องมีพื้นฐานทางความรู้/ความเข้าใจในการจัดการป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่ง เพื่อให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดแผนยุทธศาสตร์ในท้องถิ่น เพื่อการจัดการทรัพยากรโดยชุมชน

1.2. สร้างเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อการจัดการป่าชายเลนโดยฐานชุมชน เป็นการขยายผลเครือข่ายชุมชนในรูปแบบของราษฎรจิตอาสาในการดำเนินงานด้านการจัดการ /อนุรักษ์ป่าชายเลน พร้อมทั้งเป็นกลุ่มเครือข่ายในท้องถิ่น และผลักดันให้มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับชุมชนที่มีการริเริ่มกิจกรรมด้านการอนุรักษ์

1.3. พัฒนาชุมชนแห่งการปฏิบัติจริง เพื่อเป็นต้นแบบขยายผลสู่ชุมชนอื่นๆ เป็นการส่งเสริมศักยภาพผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน ศาสนสถาน สถานที่ราชการใน

ท้องถิ่น เพื่อให้มีการส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการชุมชนเพื่อการจัดการป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่ง พร้อมทั้งพัฒนาความร่วมมือให้เกิดเป็นแผนประจำปี จนส่งผลดีต่อระบบนิเวศในท้องถิ่น และสามารถใช้เป็นพื้นที่ต้นแบบสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้สนใจได้

1.4. ผลักดันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำหรือนำแผนยุทธศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อการจัดการป่าชายเลน /ระบบนิเวศชายฝั่งไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการให้เกิดการวิเคราะห์ปัญหา สำรวจความต้องการ ประเมินศักยภาพชุมชน รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับความสามารถของท้องถิ่นในการบริหารจัดการแบบพึ่งตนเอง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน

1.5. ผลักดันให้มีการจัดทำแผนความร่วมมือด้านการจัดการป่าชายเลนระดับชุมชน (แผนชุมชนพึ่งตนเอง) โดยมุ่งความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐและท้องถิ่นในการจัดทำแผนปฏิบัติการชุมชนในการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่อยู่บนขีดความสามารถของชุมชนเอง

1.6. การสร้างวิทยากรกระบวนการชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่ง เป็นการส่งเสริมศักยภาพของชุมชนที่มีความสนใจในการเป็นวิทยากรกระบวนการในงานพัฒนาท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์ โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพในการด้านการจัดการความรู้การใช้เครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน การใกล้เคียงข้อพิพาทระดับชุมชน การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ การวิจัยท้องถิ่น เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 2.2 การอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนและความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี

มุ่งเน้นการดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการสงวน คุ้มครอง อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งแบบบูรณาการหรือใช้แบบเอกประสงค์ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์วิถี ครอบคลุมทั้งการใช้อย่างยั่งยืน การเก็บกัก การฟื้นฟู การพัฒนา การสงวน การป้องกันและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และต้องยกระดับความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในท้องถิ่นเพื่อการติดตามการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศชายฝั่งโดยฐานชุมชน และต้องส่งเสริมบทบาทของสตรีและ เยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น และมุ่งเน้นการผลิตและการบริการที่ใช้พลังงานต่ำ เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก อันเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1. การคุ้มครองระบบนิเวศชายฝั่งแบบบูรณาการ เป็นการคุ้มครองแหล่งทรัพยากร/ระบบนิเวศที่มีคุณค่า/หายาก/ใกล้สูญพันธุ์ โดยการใช้มาตรการทั้งทางกฎหมายระเบียบ การประกาศเขตพื้นที่ หรือการเฝ้าระวังโดยชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งระบบนิเวศที่สำคัญและคุ้มครองความสมดุลของระบบนิเวศทางธรรมชาติ

2.2. การฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งอย่างมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่ง ทั้งโดยการปลูกป่าชายเลนในพื้นที่เสื่อมโทรม การอนุรักษ์แหล่งระบบนิเวศและ/หรือทรัพยากรชายฝั่งที่สำคัญ การวางปะการังเทียม และให้มีการบริหารจัดการที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

2.3. การติดตามการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศป่าชายเลนโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เป็นการจัดทำดัชนีชี้วัดความยั่งยืนของระบบนิเวศในท้องถิ่น พร้อมทั้งให้ชุมชนมีบทบาทในการสำรวจ / วิเคราะห์/ประเมินสถานภาพของทรัพยากร อันเป็นการบ่งชี้คุณค่าและสถานภาพของระบบนิเวศในท้องถิ่น โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

2.4. การส่งเสริมบทบาทผู้หญิง เยาวชน และผู้เสียโอกาสทางสังคมรวมทั้งและองค์กรชุมชนในการเข้าถึงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนอย่างยั่งยืน โดยใช้กลยุทธ์ในการจัดตั้งกลุ่มสตรี/เยาวชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่ง รวมตลอดจนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่สอดคล้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้หญิง/เยาวชนและผู้เสียโอกาสในสังคมไปพร้อมๆ กัน

2.5. ส่งเสริมความสามารถของชุมชน องค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรเพื่อระบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคาร์บอนต่ำ โดยการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะความชำนาญของชุมชนทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครัวเรือน/กลุ่มผู้สนใจและชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความทักษะในการผลิตทั้งด้านการเกษตร ประมง เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรวมทั้งการบริการด้านการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งที่ไม่รบกวนระบบนิเวศทางธรรมชาติ รวมทั้งการใช้พลังงานต่ำเพื่อลดภาวะโลกร้อน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการบริหารจัดการที่ดี

เพื่อมุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่ง ตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส เป็นธรรม และอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาศักยภาพขององค์กรการบริหารที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งที่

สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน รวมตลอดจนให้ความสำคัญกับการทบทวน/ปรับปรุง/พัฒนาระเบียบ กฎหมาย รวมถึง กลไกการบริหารจัดการที่ดี และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งของกลไกการบริหารจัดการทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีร่วมพัฒนาต่างๆ ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

1. การจัดการทำฐานข้อมูลป่าชายเลนความหลากหลายทางชีวภาพและองค์กรชุมชน โดยมุ่งเน้นการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจได้ของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา เพื่อจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลสำหรับการวางแผนและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับสถานการณ์

2. การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรและองค์กรการบริหารจัดการป่าชายเลน โดยใช้แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรและองค์กร ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนความร่วมมือทางวิชาการทั้งภายในและระหว่างประเทศ ภายใต้วรรวมมือด้านการจัดการป่าชายเลนและทรัพยากรธรรมชาติ

3. พัฒนากลไกการบูรณาการแผนปฏิบัติการการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน โดยใช้ความร่วมมือของหน่วยงาน /องค์กรรับผิดชอบและองค์กรสนับสนุนทั้งภาครัฐ ทั้งส่วนกลางและระดับภูมิภาค (จังหวัด) ภาคองค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสถาบันการศึกษา ในการสื่อสารแผนปฏิบัติการให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และพร้อมในการผลักดันแผนสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

4. การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในลักษณะที่สะท้อนถึงผลผลิต ผลได้ และผลกระทบ

5. การพัฒนาเครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการระบบนิเวศป่าชายเลนอย่างยั่งยืน เช่น การนำเครื่องมือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ มาใช้ในการวางแผนระดับพื้นที่ โดยมุ่งให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเชิงนโยบาย แผนงาน และโครงการ หรือการนำเครื่องมือการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนา

ผังยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการโครงการป่าชายเลนเพื่ออนาคตในระยะที่ 2

พ.ศ.2553 – 2556

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ยุทธศาสตร์ที่ 1
ส่งเสริมกระบวนการเข้าถึงความรู้เพื่อ
เพิ่มคุณค่าของป่าชายเลนและระบบ
นิเวศชายฝั่ง

ยุทธศาสตร์ที่ 2
การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและ
เข้าถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนอย่างสมดุล เป็น
ธรรมและยั่งยืน ภายใต้หลักการการจัดการจากภูเขาสู่ทะเล (Reef to
Ridge approach) และการจัดการทรัพยากรโดยใช้ฐานระบบนิเวศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3
การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพกลไก
การบริหารจัดการที่ดี

เป้าประสงค์
- เพื่อให้เกิดการดำเนินงานในด้านการ
อนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน
และระบบนิเวศชายฝั่งให้เกิดความสมดุล
และเอื้อต่อการคุ้มครองระบบนิเวศทาง
ชายฝั่ง และมีความเชื่อมโยงกับ
การจัดการเชิงระบบนิเวศ (Ecological
Approach)

เป้าประสงค์
- เพื่อบูรณาการความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในระดับต่างๆ เพื่อปกป้อง
คุ้มครองทรัพยากรป่าชายเลน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากความหลากหลาย
ทางชีวภาพของระบบนิเวศชายฝั่งเพื่อสร้างความมั่นคงของชีวิตและเป็นการ
ยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น
- เป็นการเตรียมความพร้อมและศักยภาพของชุมชนเพื่อปรับตัวกับความเล็ง
จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่อาจกระทบต่อวิถีการ
ดำรงชีวิตของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน
รวมทั้งทรัพยากรชายฝั่งจากภัย ธรรมชาติที่จะเกิดขึ้นภายใต้การจัดการบน
พื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถพึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์
- ส่งเสริมบทบาทขององค์กรชุมชนและ
ภาคีเครือข่ายทุกระดับ รวมทั้งกลุ่มผู้หญิง
เยาวชน และผู้เสียโอกาสในสังคม ในการ
เข้าถึงสิทธิ/บทบาทและ โอกาสแลกเปลี่ยน
ความรู้ รวมทั้งความร่วมมือเพื่อสนับสนุน
การจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและระบบ
นิเวศชายฝั่งอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ
บริบททางสังคมและมีการบริหารจัดการที่
ดี เป็นธรรม บนพื้นฐาน ของความ
รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

แผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ. 2555 - 2558

ของกรมประมง

วิสัยทัศน์

“ มุ่งสู่การเป็นผู้นำทางการประมงอย่างยั่งยืนในภูมิภาค เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ”

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงทุกประเภทให้ได้รับมาตรฐาน
2. เพิ่มผลผลิตในแหล่งเพาะเลี้ยงและแหล่งทรัพยากรอื่น
3. บริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ
4. พัฒนาการวิจัยและเทคโนโลยีทางการประมง
5. ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการองค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงให้มีความเป็นเลิศและได้มาตรฐานตามเกณฑ์สากล

- 1.1. พัฒนาผลิตภัณฑ์และสินค้าประมงให้ได้มาตรฐานสากล
- 1.2. พัฒนาระบบตลาดสินค้าสัตว์น้ำให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน
- 1.3. พัฒนาคุณภาพสินค้าสัตว์น้ำกลุ่มพิเศษ เช่น ปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ ปลานิล กุ้งทะเล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้แหล่งเพาะเลี้ยงและทุกแหล่งทรัพยากรและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- 2.1. เพิ่มและพัฒนาศักยภาพผลผลิตสัตว์น้ำ
- 2.2. ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมงตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความยั่งยืนและคงความหลากหลาย

- 3.1. เสริมและสร้างจิตอนุรักษ์ทรัพยากรประมง
- 3.2. สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรประมงของชุมชน
- 3.3. ฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรประมงให้อยู่ในระดับสมดุล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนางานวิจัยและเทคโนโลยีด้านการประมงทุกสาขา

- 4.1. การวิจัยที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและการพัฒนาประเทศ
- 4.2. วิจัยด้านสายพันธุ์และเทคโนโลยีใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตและป้องกันโรค
- 4.3. วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ
- 4.4. ส่งเสริมนวัตกรรมด้านการวิจัยตาม product champion เช่น กุ้งทะเล ปลานิล ปลาสวาย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ปรับปรุงระบบบริหารจัดการองค์กรให้เป็นผู้นำทางการประมงในภูมิภาค

- 5.1. ปรับเปลี่ยนโครงสร้างและภารกิจ เพิ่มบทบาทการเป็นผู้นำในภูมิภาค
- 5.2. เพิ่มศักยภาพด้านการตลาดเชิงรุก พัฒนาสู่ Research hub office
- 5.3. สร้างความร่วมมือภาครัฐ-เอกชน สร้างภาพลักษณ์ผู้นำด้านการผลิตที่มีคุณภาพ
- 5.4. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาความเป็นเลิศของทรัพยากรบุคคล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ผังยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี พ.ศ. 2555 - 2558

ของกรมประมง

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

แผนแม่บทการจัดการประมงทะเลไทย พ.ศ. 2552-2561

กรมประมง

วิสัยทัศน์

“พัฒนาการประมงทะเลอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีคนเป็นศูนย์กลาง”

พันธกิจ

1. บริหารจัดการการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำ พื้นฟู ดูแลและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล ให้คงความอุดมสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากร/ระบบนิเวศน์
2. พัฒนาศักยภาพคน องค์กร และองค์ความรู้ ในการจัดการทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อม ทางทะเล
3. ส่งเสริมการทำประมงตามหลักจรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ รวมทั้งการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในทุกระดับ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อบริหารจัดการให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงทะเลอย่างรับผิดชอบและเหมาะสมคุ้มค่า
2. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำและระบบนิเวศน์ให้มีความสมบูรณ์และคงความสมดุล
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรประมงและส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการบริหารจัดการประมงทะเล
4. เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบกิจการประมงในทุกระดับให้สอดคล้องกับ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและข้อกำหนดที่เป็นที่ยอมรับ
5. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวประมง
6. เพื่อสร้างความมั่นคงและปลอดภัยของอาหารที่ได้จากการประมงทะเล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปรับปรุงระบบการจัดการประมงทะเลให้มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม

1.1. ปรับปรุงกฎหมาย และข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการใช้เครื่องมือประมง มีการกำหนดเขตการทำประมงทั้งเขตชายฝั่งและเขตทางทะเลของทุกจังหวัด

1.2. ส่งเสริมให้มีการจัดการประมงแบบสิทธิ เพื่อให้ผู้ใช้ทรัพยากรมีหน้าที่รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร

1.3. ส่งเสริมให้มีการจัดการประมงโดยการมีส่วนร่วมกับ ภาครัฐและมีการควบคุมการลงแรงการทำประมงให้สอดคล้องกับสถานะของทรัพยากร เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างเหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ปรับปรุงโครงสร้างและศักยภาพองค์กรภาคประมง

2.1. ดำเนินการในด้านการปรับโครงสร้างองค์กรภาคประมงทั้งระดับนโยบาย การจัดตั้งองค์กรเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับชาติ การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการประมงรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์หรือองค์กรที่มีกฎหมายและระเบียบรับรอง รวมทั้งต้องพัฒนาศักยภาพให้องค์กร เหล่านี้ร่วมปฏิบัติงาน กับภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2. ภาครัฐต้องดำเนินการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรหรือชุมชนชาวประมงที่มีความเข้มแข็งเข้าร่วมจัดการประมงชายฝั่ง อีกทั้งต้องพัฒนา องค์ความรู้และศักยภาพด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง และการจัดการประมงทะเลไทยให้มีความรู้และเสริมแนวคิดในการหาอาชีพทางเลือก และต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลการประมงทะเลให้ถูกต้องแม่นยำและเป็นปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรประมงทะเลอย่างรับผิดชอบและยั่งยืน

3.1. ดำเนินการกำหนดประเภทและชนิดของ เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการทำการประมงที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำได้โดยที่มีชนิดและปริมาณสัตว์น้ำใช้ได้อย่างยั่งยืน

3.2. ดำเนินการควบคุมไม่ให้ใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมายและกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมเพื่อลดการฝ่าฝืนและลดการสูญเปล่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรประมง ที่นำมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งการสำรวจและค้นหาแหล่งทรัพยากรที่ยังไม่ถูกนำมาใช้ให้มีการใช้ประโยชน์มากขึ้นทดแทนการทำประมงในน่านน้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาพื้นที่ประมงและพัฒนาศูนย์ประมงทะเล เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเล

4.1. ดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศน์โดยการกำหนดเขตและฤดูการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างจริงจัง โดยให้ชุมชนและองค์กรของชาวประมงมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และมีการติดตามผลของกิจกรรมฟื้นฟูระบบนิเวศน์ ทรัพยากรประมงและแหล่งทำการประมง

4.2. ส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูทรัพยากรใน ระดับท้องถิ่น และในการฟื้นฟูระบบนิเวศน์และการพัฒนาแหล่งประมงทะเลในระดับการส่งเสริมเศรษฐกิจและรายได้ของประชาชนในภาพรวม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนากิจการประมงนอกลำน้ำไทย

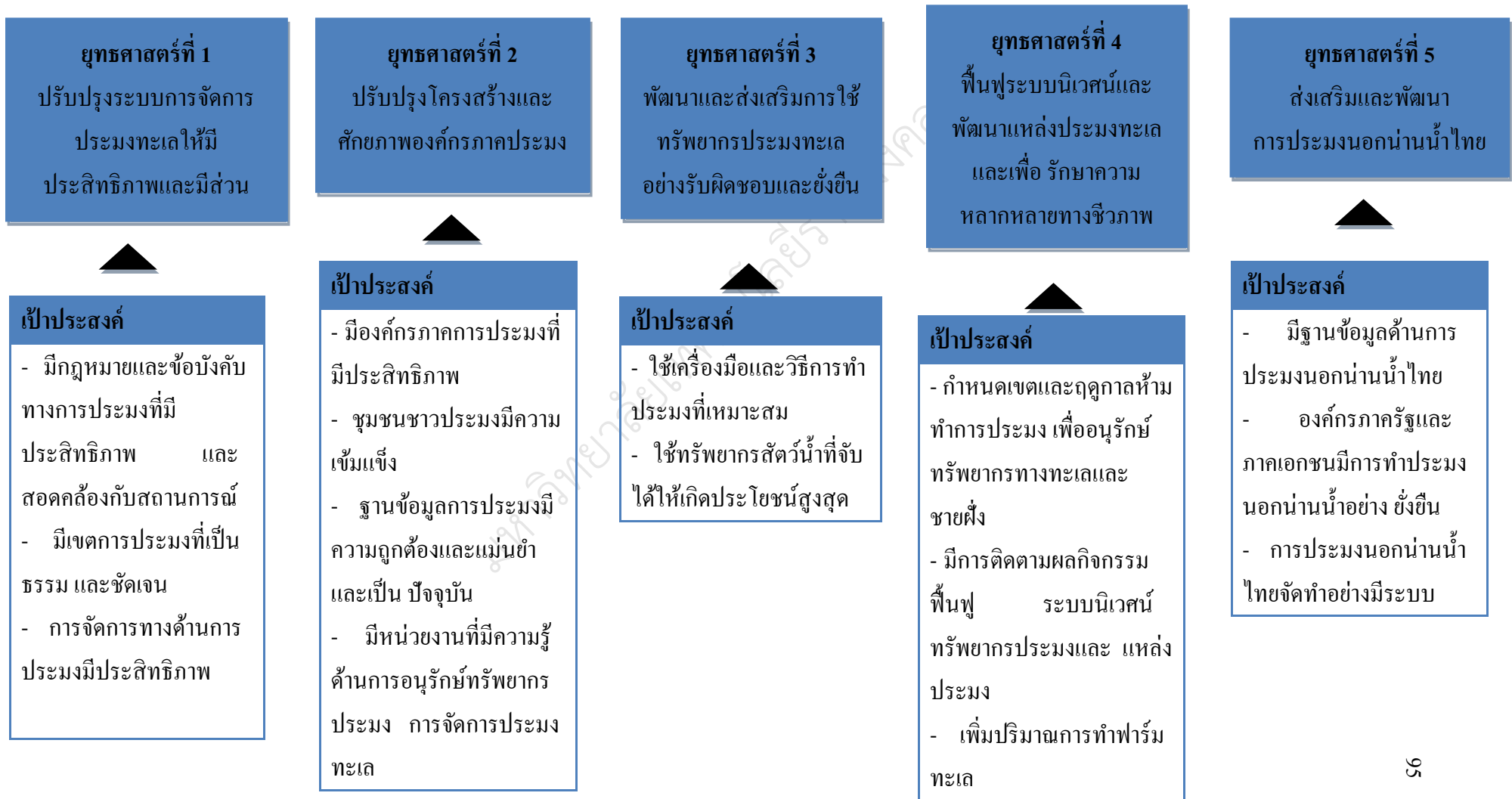
5.1. มุ่งใช้จุดแข็งของการประมงไทยและโอกาสที่ดีกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เข้าไป ร่วมทำการประมงนอกลำน้ำหรือในทะเลหลวงอย่างถูกต้องตามหลักการสากล เพื่อลดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงในลำน้ำไทย

5.2. เร่งพัฒนาการจัดทำฐานข้อมูลให้ครอบคลุมทุกด้านตลอดจนนโยบายการใช้ทรัพยากรและเงื่อนไขต่างๆ เพื่อนำมาปรับโครงสร้างในการพัฒนาศักยภาพของภาครัฐและเอกชน โดยอาจดำเนินการจัดตั้งกองทุนสำหรับพัฒนากิจการประมงนอกลำน้ำ

5.3. มีการจัดระเบียบการทำประมงนอกลำน้ำจะช่วยให้มีการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อจำแนกผู้ทำการประมงนอกลำน้ำไทยกับในลำน้ำ นอกจากนี้การจัดทำข้อตกลงทำการประมงนอกลำน้ำควรตรวจสอบเงื่อนไขและข้อตกลงก่อนได้รับอนุญาต โดยภาครัฐ ต้องเข้าไปร่วมมือในการควบคุมให้มีการทำประมงนอกลำน้ำเป็นไปตามระเบียบเงื่อนไขที่กำหนด และเป็นหลักประกันความเชื่อถือเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ผังยุทธศาสตร์แผนแม่บทการจัดการประมงทะเลไทย พ.ศ. 2552 - 2561

กรมประมง

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

แผนยุทธศาสตร์การประมง

จังหวัดตรัง พ.ศ. 2555 - 2558

วิสัยทัศน์

“ มีส่วนร่วมการอนุรักษ์ เสริมศักยภาพการประมง เทียบตรงฐานข้อมูล เพิ่มพูนพัฒนาองค์กร ”

พันธกิจ

1. การบริหารจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วม
2. พัฒนาอาชีพด้านการประมงและผลผลิตสัตว์น้ำมีคุณภาพความปลอดภัยได้มาตรฐาน
3. เพิ่มผลผลิตในแหล่งเพาะเลี้ยงและแหล่งทรัพยากรอื่นๆ
4. พัฒนาองค์กรประมงให้มีความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการทรัพยากรประมงให้มีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืนก่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เน้นเพิ่มปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติให้สูงขึ้นและมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพทำการประมง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาผลผลิตสัตว์น้ำมีคุณภาพความปลอดภัยมาตรฐานสากล

ส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการฟาร์มให้เพื่อเพิ่มปริมาณฟาร์มสัตว์น้ำที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มผลผลิตในแหล่งเพาะเลี้ยงและแหล่งทรัพยากรอื่น

พัฒนาองค์ความรู้และวิชาการในการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อใช้ในการเพาะเลี้ยงและปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อเป็นการเพิ่มประชากรสัตว์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาองค์กรประมงให้มีความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ

พัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรในองค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการและพัฒนาหน่วยงานทางด้านการประมงให้สูงขึ้น

ผังยุทธศาสตร์แผนยุทธศาสตร์การประมง
จังหวัดตรัง พ.ศ. 2555 - 2558

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

แผนปฏิบัติการราชการจังหวัดตรัง

พ.ศ. 2557 - 2560

วิสัยทัศน์

“ตรังเมืองแห่งความสุข”

พันธกิจ

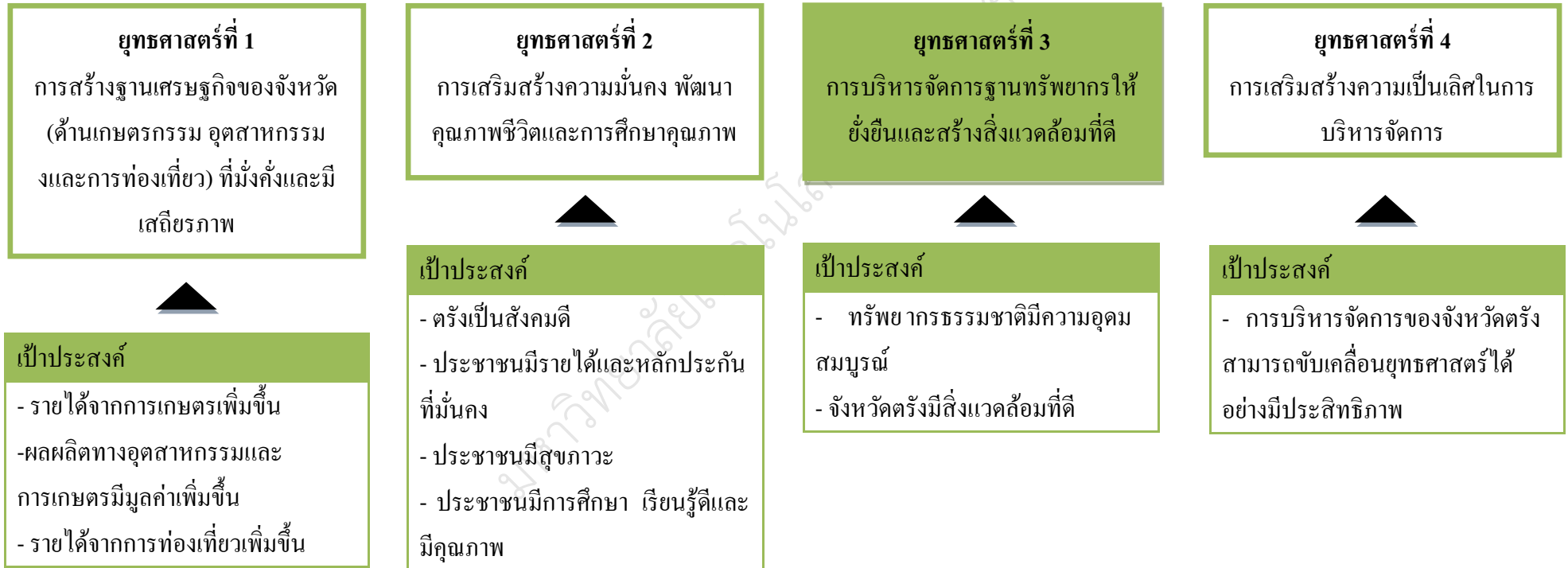
1. มุ่งสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจ (ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว) ให้มีความมั่นคง
2. พัฒนาสังคม การศึกษา และคุณภาพชีวิตของประชาชน
3. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืนและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี
4. บริหารจัดการภาครัฐตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการฐานทรัพยากรให้ยั่งยืนและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

1. ป้องปรามเพื่อลดคดีที่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ปลูปป่าและรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำ
2. สร้างความร่วมมือของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำจัดขยะมูลฝอย มีการจัดการปัญหาขยะแบบบูรณาการ เสริมสร้างการอนุรักษ์แม่น้ำคลองและชายฝั่งทะเลโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการพลังงานทดแทนเพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

ผังยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติราชการจังหวัดตรัง

พ.ศ. 2557 - 2560

บริบทด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรประมง

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

พ.ศ 2553 - 2556

วิสัยทัศน์

“เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก บนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติ ภาคราชการและชุมชนอย่างเข้มแข็งของชุมชน”

พันธกิจ

1. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล
2. พัฒนาโครงข่ายคมนาคมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและภาคราชการและเครือข่ายกับต่างประเทศ
3. สร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. สร้างเศรษฐกิจให้สมดุลเพื่อยกระดับความเป็นอยู่และมาตรฐานคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ชุมชนและท้องถิ่น
5. ฟื้นฟู ดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลของระบบนิเวศน์อย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

1. การบรรลุตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้
2. การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว สินค้าทางการท่องเที่ยว และภาคราชการของกลุ่มภาคใต้ฝั่งอันดามัน
3. การเพิ่มคุณภาพด้านการจัดการท่องเที่ยว สินค้าและบริการของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน
4. การสร้างมูลค่าเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการที่มีศักยภาพ

5. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพอย่างยั่งยืน คงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมที่ดี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโครงสร้างและบริการพื้นฐาน ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.1 แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ สนับสนุนการพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันให้มีปัจจัยพื้นฐานและสังคมที่สงบสุข เร่งสร้างระบบเฝ้าระวัง จัดการ วิกฤติ และบริหารความเสี่ยงแหล่งท่องเที่ยว ที่ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน เช่น ความขัดแย้ง ภัยธรรมชาติ การรุกล้ำที่ดิน และโรคระบาด พัฒนาการเชื่อมโยงด้านระบบการคมนาคมขนส่งสำหรับการท่องเที่ยว และสร้างการตระหนักรู้และความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการด้านกา รท่องเที่ยวและชุมชน สนับสนุนและพัฒนาการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ผังยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

พ.ศ 2553 - 2556

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การบริหารจัดการโครงสร้างและ
บริการพื้นฐานตลอดจน
ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมให้เกิดการพัฒนาที่

ยุทธศาสตร์ที่ 2

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสินค้าและ
บริการด้านการท่องเที่ยวที่
สอดคล้องกับศักยภาพของภาค
การเกษตร วิสาหกิจชุมชน
ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3

การบริหารจัดการด้านการตลาด
เชิงบูรณาการ

เป้าประสงค์

- มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ
และทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์
- การบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มี
ประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

- มีสถานที่ท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยง
ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ธรรมชาติและ
เกษตร
- สินค้า /กิจกรรมศักยภาพและ
สอดคล้องทรัพยากรธรรมชาติ ภาค
เกษตร วิสาหกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมการ
ท่องเที่ยว
- ธุรกิจและบริการด้านการท่องเที่ยว ที่มี
ประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

- มีกลยุทธ์ทางการตลาดที่บูรณาการ
เพื่อรักษานักท่องเที่ยวเดิมและ
เจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ๆ